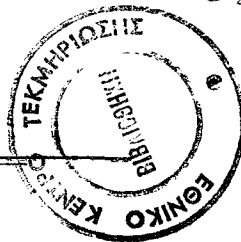

3387

α. Αναστασίου

2301

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΡ. ΣΕΛΙΑΝΙΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΩΡΕΑ
Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΑΝΗΣ

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΔΡΩΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΑ,

Υποβληθεῖσα εἰς τὴν Γεωπονικὴν καὶ Δασολογικὴν
Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

**ΑΘΗΝΑΙ
1963**

Νο: 6469

29 ΝΟΕ. 1996

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΡ. ΣΕΛΙΑΝΙΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΔΡΩΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΑ,

Υποβληθείσα εις την Γεωπονικήν και Δασολογικήν
Σχολήν του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΘΗΝΑΙ
1963

ἔγ. λέον Κασταλιό τῆς Ἀντολίας
Πωσσονεὺς Ἰσχυρὸς Αἰθιόπιος Ἀξιόμοτος
κ. κερ. Διακρίσιμος
Ἰβητῆς ἠλευθεροῦ

Ἡ ἔγκρισις τῆς Διδακτορικῆς Διατριβῆς ὑπὸ τῆς Γεωπονικῆς καὶ
Δασολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλο-
νίκης δὲν ὑποδηλοῖ ἀποδοχὴν τῶν γνωμῶν τοῦ συγγραφέως

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	Σελίς	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	»	7
Ίστορία τῆς παρ' ἡμῖν γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως	»	7
Τὸ πρόβλημα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν	»	9
Ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς παρούσης ἐρεῦνης	»	12
Μέθοδος τῆς ἐρεῦνης	»	13
Καθορισμὸς τοῦ τρόπου δειγματοληψίας καὶ τοῦ μεγέ- θους τοῦ δείγματος	»	13
Σύνταξις τοῦ ἐρωτηματολογίου	»	18
Καθαρισμὸς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ἐργασίας εἰς τὴν ὑπαιθρον	»	19
Μέθοδος ἀναλύσεως τῶν στοιχείων	»	20
Α'—ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ	»	21
Ἡλικία τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	21
Γραμματικαὶ γνώσεις τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	24
Γραμματικαὶ γνώσεις τοῦ πατρὸς τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	25
Ἐργαζόμενα μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	26
Πατρικὴ ἔγγειος ἰδιοκτησία καὶ συμμετοχῇ	»	26
Ἀκαθάριστος πρόσοδος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς οἰκογενείας τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	27
Κύριον ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῇ	»	28
Β'—ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΔΡΩΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ	»	30
Προϋπάρχουσαι παραστάσεις	»	30
Ἐπίδρασις τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος	»	32
Σκοποὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως	»	37
Ἄτομα συμβάλλοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν	»	39
Μέθοδοι διδασκαλίας	»	40
Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν ἀγροτοπαίδων	»	41
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ	»	43
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	»	49
SUMMARY	»	51

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ

Θεωροῦμεν εὐχάριστον καθήκον νὰ ἐκφράσωμεν τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν Καθηγητὴν τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομικῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Εἰθ. Παπαγεωργίου, τόσον διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ θέματος ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀμέριστον βοήθειαν, ἣν μᾶς παρέσχε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς παρούσης ἐρένης, ὡς ἐπίσης διὰ τὰς ὑποδείξεις του καὶ τὴν κριτικὴν.

Θεωροῦμεν ἐπίσης καθήκον νὰ ἐκφράσωμεν τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν Ὑφηγητὴν τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομικῆς τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀντ. Ἀδαμόπουλον, τόσον διὰ τὸν σχεδιασμὸν τοῦ δείγματος τῆς ἐρένης ὅσον καὶ διὰ τὰς ὁδηγίας, ἃς μᾶς παρέσχε ἐπὶ τοῦ τρόπου ἐπεξεργασίας τῶν στοιχείων καὶ διὰ τὴν συνεχεῖ παρακολούθησιν καὶ κριτικὴν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐμφάνισιν τῆς ἐν λόγῳ ἐργασίας.

Ὅμοίως εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ἅπαντας τοὺς συμβαλλόντας εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐρένης ταύτης κ.κ. Ἐπιθεωρητὴν Γεωργίας Χρ. Παπαγεωργίου, Διευθυντὰς Γεωργίας Δωδεκανήσου, Κυκλάδων, Λέσβου, Σάμου, καὶ Χίου καὶ τοὺς Τμηματάρχας καὶ Γεωπόνους Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν τῆς περιοχῆς τῆς 1046 Ἐπιθεωρήσεως Γεωργίας.

Τέλος, εὐχαριστοῦμεν τοὺς περιληφθέντας εἰς τὸ δείγμα ἀγροτόπαιδας διὰ τὴν εἰλικρινῆ συνεργασίαν των καὶ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον των νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπιτυχεῖ διεξαγωγὴν τῆς παρούσης ἐρένης.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ Ὑπηρεσία Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ Ἐκπαιδύσεως τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἀφ' ἧς ἤρχισε τὴν γεωργοεκπαιδευτικὴν τῆς προσπάθειαν εἰς τὴν χώραν μας, ἔδωκε κατευθύνσεις, ὅπως ἡ δρᾶσις τῶν Γεωπόνων Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν ἀναπτύσσεται ἐπὶ τῇ βάσει λεπτομεροῦς προγράμματος καταρτιζομένου, κατὰ τὸ δυνατόν, κατόπιν πλήρους ἐρεῦνης τῆς ὑφισταμένης καταστάσεως τοῦ πρὸς βελτίωσιν πληθυσμοῦ.

Οὕτω, οἱ Γεωπόνοι Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ λειτουργήματός των, κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πάσης φύσεως δραστηριοτήτων των διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων, ἀντιμετωπίζουν πλεῖστα ὄσα προβλήματα τεχνικά, οἰκονομικά, κοινωνικά, ψυχολογικά κλπ.

Διὰ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθοῦν μέτρα, ἐπὶ τῇ βάσει συγκεκριμένων δεδομένων (συγκεντρουμένων διὰ τῆς διεξαγωγῆς ἐρευνῶν ἀφορωσῶν εἰς τοὺς παράγοντας, οἱ ὅποιοι προκαλοῦν τὴν ἐκδήλωσιν τῶν προβλημάτων τούτων.

Οὕτω, ἡ ἐξοικείωσις τῶν Γεωπόνων Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐρεῦνης ἀπετέλεσεν ἐξ ἀρχῆς βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὸν ἐπιτυχῆ καθορισμὸν τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς γεωργοεκπαιδευτικῆς δρᾶσεώς των.

Γενικῶς, ἡ ὑπὸ τῶν Γεωπόνων Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν διαπίστωσις τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀγροικοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία προκύπτει ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προσπαθείας του καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν διαφόρων κοινωνικῶν, οἰκονομικῶν, ἱστορικῶν καὶ λοιπῶν παραγόντων, οἱ ὅποιοι ἐπηρεάζουν αὐτήν, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος διὰ τὸν καθορισμὸν μεθόδων ἐργασίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων οὗτος θὰ θέσῃ ἐκπαιδευτικούς ἀντικειμενικούς σκοπούς καὶ θὰ καταρτίσῃ πρόγραμμα διὰ τὴν πραγματοποίησίν των

Προσέτι, ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, διὰ τοῦ καθορισμοῦ ἐκ τῶν προτέρων κριτηρίων διὰ τῆς λήψεως καὶ ἐπεξεργασίας ὄρισμένων στοιχείων, πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμᾷ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ ἐπίπεδον προόδου ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος, νὰ ἀξιολογῇ τοὺς παράγοντας, οἱ ὅποιοι συμβάλλουν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν του, νὰ προσδιορίζῃ τὰ αἷτια τῆς μὴ ἱκανοποιητικῆς ἐξελίξεως γεωργοεκπαιδευτικῆς τινος προσπαθείας καὶ νὰ λαμβάνῃ μέτρα διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τυχόν ἀνασταλτικῶν ἐπὶ τῆς προσπάθειας του ταύτης στοιχείων.

Τέλος, ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς προ-

γράμματος είναι αναγκαία πρὸς ἀποκόμισιν πείρας διὰ τὴν κατάρτισιν προγραμμάτων εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ σημασία τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπον συμβολῆς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προγράμματος ἐκπαιδύσεως ἀγροτοπαίδων εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον κεφαλαιώδης, καθ' ὅσον τοῦτο ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν σημαντικοῦ τμήματος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ δὴ τῆς ζύμης τῶν ἀγροτῶν τῆς αὔριον.

Οἱ νέοι γεωργοὶ τῆς ἡλικίας τῶν 13—21 ἐτῶν, τοὺς ὁποίους ἀφορᾷ τὸ προμνησθὲν γεωροεκπαιδευτικὸν πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, εἶναι εὐεπίφοροι εἰς πάσης φύσεως διαμορφώσεις καὶ ἀλλαγὰς καὶ ἔχουν ἀπεριοριστοὺς δυνατοτήτας νὰ συμβάλουν τῶρα, ἀλλὰ πολὺν περισσότερο εἰς τὸ μέλλον, ὅταν ἐνηλικιωθῶν, εἰς τὴν γενικωτέραν προσπάθειαν τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, ἐφ' ὅσον καταβληθῆ ἰσὺν ἰσὺν ἡ προσπάθεια τῆς ἐκπαιδευσεώς των.

Κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν θὰ ἔχωμεν ἐξασφαλίσαι μίαν ἐκ τῶν θεμελιωδῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν προόδον τοῦ τόπου μας καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν προσφέρει ὅσα πρέπει εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας μας γενικώτερον, ἐὰν δὲν προσέξωμεν ἰδιαιτέρως τοὺς ἐγκαταλελειμμένους εἰς τὴν τύχην των καὶ παραπαίοντας ἀγροτόπαιδας τῆς μετασχολικῆς ἡλικίας.

Κατὰ συνέπειαν, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δώσωμεν εἰς αὐτούς, ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον, ὀρθὸν προσανατολισμὸν καὶ νὰ τοὺς ἐφοδιάσωμεν μὲ ἐπαρκεῖς γνώσεις καὶ δεξιότητας, ἵνα καταστοῦν ἱκανοὶ νὰ ἐπιβιώσουν καὶ νὰ προκόψουν ὡς ἐνήλικοι ἀγρόται εἰς τὰς ταχύτατα ἐξελισσομένας νέας συνθήκας ζωῆς καὶ ἐργασίας.

Τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ἐπραγματοποιήθη ἤδη ἡ σύνδεσις μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ λαμβάνουν χώραν ἕτεροι διεθνεῖς ἐξελίξεις, αἱ ὁποῖαι λίαν συντόμως θὰ καταστήσουν τὴν ζωὴν, τόσον τῶν ἀτόμων ὅσον καὶ τῶν ἐθνῶν, τραχύτατον ἀγῶνα οἰκονομικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναμετρήσεων.

Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ἡ παροῦσα ἐργασία ἀποτελεῖ μικρὰν συμβολὴν εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν παραγόντων, οἱ ὅποιοι ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς συμπεριφορᾶς τῶν μελλόντων γεωργῶν μας εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς 10ης Ἐπιθεωρήσεως Γεωργίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερηχοῦμεν ὡς Ἐπόπτης Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ Ἐκπαιδύσεως.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἱστορία τῆς παρ' ἡμῖν γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως

Ἡ ἐπαγγελματικὴ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις διακρίνεται, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν σχολικὴν καὶ ἐξωσχολικὴν τοιαύτην.

Ἡ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν χώραν μας ἤρχισεν ὡς σχολικὴ. Ἐλειτούργησε, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, ἀρχικῶς ἡ Γεωργικὴ Σχολὴ Τίρυνθος καὶ ἠκολούθησαν καὶ ἄλλαι μέχρι τοῦ ἔτους 1920.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἰδρύθη ἡ Ἀνωτάτη Γεωπονικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, μετετρέπησαν αἱ Πρακτικαὶ Γεωργικαὶ Σχολαὶ Λαρίσης καὶ Θεσσαλονίκης εἰς Μέσας καὶ ἰδρύθη ἡ Δενδροκομικὴ Σχολὴ Πατρῶν. Τὸ ἔτος 1928 ἤρχισε τὴν λειτουργίαν του τὸ Γεωπονικὸν Τμῆμα τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τὸ δὲ 1936 ἰδρύθη ἡ Γεωπονικὴ Σχολὴ τοῦ ἐν λόγῳ Πανεπιστημίου.

Αἱ Μέσαι Γεωργικαὶ Σχολαὶ ἐλειτούργησαν κανονικῶς μέχρι τοῦ ἔτους 1939, ὁπότε κατηργήθησαν, μετατραπεῖσαι εἰς Πρακτικὰ Γεωργικὰ Σχολεῖα.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, καὶ ἐπὶ μικρὸν μετ' αὐτὴν διάστημα, ἐλειτούργησαν ὡς Πρακτικὰ Σχολεῖα πλημμελῶς. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1951, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου περὶ συστάσεως τῆς Διευθύνσεως Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ Ἐκπαιδεύσεως, χρησιμοποιοῦνται ἐπὶ πλέον καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν βραχειῶν ἐκπαιδεύσεων δι' ἀπάσας τὰς κατηγορίας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, δι' ἐνηλίκους γεωργούς καὶ ἀγρότιδας, δι' ἀγροτόπαιδας καὶ ἀγροτονεανίδας.

Διὰ πλείστους λόγους, ὡς, ὁ μικρὸς ἀριθμὸς μαθητῶν, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν πιστώσεων κ. ἄ., τὰ ἀποτελέσματα τῆς σχολικῆς ἐκπαιδεύσεως ἦσαν πολὺ περιορισμένα.

Ἐξ ἄλλου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῶν Πρακτικῶν Γεωργικῶν Σχολείων ἐτησίως ἀποφοιτῶντων μαθητῶν ἦτο λίαν περιορισμένος (400–500 ἀγροτόπαιδες) ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα εἰσερχομένων (45.000–48.000 ἀγροτόπαιδες).

Ἡ ἐξωσχολικὴ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις ἤρχισε κυρίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1897, ὁπότε κατηργήθησαν αἱ Σχολαὶ Τίρυνθος καὶ Ἀθηνῶν, μετατραπεῖσαι εἰς Γεωργικοὺς Σταθμούς.

Ἡ ἐξωσχολικὴ ἐκπαίδευσις, παρεχομένη πρὸς ἐνηλίκους μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀγρότας, ἐξελίχθη ταχέως. Ἰδρύθησαν ἀγροκήπια.

Καθιερώθη ὁ θεσμός τοῦ Κοινοτικοῦ Γεωπόνου. Συνεστήθη Διεύθυνσις Ἐφαρμογῶν καὶ Προπαγάνδας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας. Παρεσχέθη ἡ δυνατότης ἐπιχορηγήσεων κ.λ.π.

Ἐν τούτοις, ἀμφότεραι αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀγροτῶν, τόσον διὰ τῶν γεωργικῶν σχολείων ὅσον καὶ διὰ τῶν ἐξω-σχολικῶν μεθόδων, δὲν ἐκάλυπτον τὰς ὑπαρχούσας τεραστίαις ἀνάγκαις. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ποικίλαι σκέψεις ἐγένοντο, ἵνα ἐξευρεθοῦν ἕτερα μέσα καὶ μέθοδοι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τούτων.

Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς προσπάθειας τοποθετοῦνται τὰ κατωτέρω μέτρα:

1. Ἡ ψήφισις τοῦ Α.Ν. 920/46 «περὶ ἐπαγγελματικῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως» ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀγροτοπαίδων ἀποκλειστικῶς καὶ

2. Ἡ ψήφισις τοῦ Νόμου 1643/51 «περὶ συστάσεως Διευθύνσεως Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ Ἐκπαιδεύσεως» εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, ὁ ὁποῖος καθιερώνει διὰ τῶν διατάξεων τοῦ πρωτότυπον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ἀποβλέπον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας, τοῦ ἀγρότου καὶ τοῦ ἀγροτόπαιδος ὑπὸ τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, τῆς ἀγρότιδος δὲ καὶ τῆς ἀγροτονεανίδος ὑπὸ τῆς ὑπαλλήλου τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας.

Διὰ τῶν διατάξεων τῶν Νόμων τούτων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀγροτοπαίδων, εἰσῆχθη εἰς τὴν χώραν μας ὁ θεσμός τῆς ἐξωσχολικῆς ἐπαγγελματικῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀγροτοπαίδων, αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τοῦ ὁποίου εἶναι αἱ κάτωθι:

α) Ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται ἐπὶ τόπου, εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα, ὑπὸ τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, μεταβαίνοντος ἐκεῖ κατὰ τακτὰς ἡμέρας διὰ τὴν διδασκαλίαν γεωργικῶν μαθημάτων, τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιδείξεων εἰς ὀργανουμένας ἐξωσχολικὰς ομάδας ἢ μορφωτικοὺς συλλόγους ἀγροτοπαίδων καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἐτέρων ἐκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων.

β) Προβλέπεται ἡ πρακτικὴ ἐξάσκησις τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κτωμένων γνώσεων, βάσει καταρτιζομένου λεπτομεροῦς προγράμματος πρακτικῆς ἐξασκήσεως, ἐπὶ τεμαχίων ἀγρῶν ἢ ἀριθμοῦ ζώων (ἀτομικῶν ἐπιβλεπομένων ἔργων) τῆς πατρικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν γονέων ἢ ἐλευθέρᾳ χρήσιν των καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν πάσης φύσεως ἐργασιῶν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ ἀγροτόπαιδος μὲ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Γεωπόνου, κατόπιν γραπτῆς συμφωνίας (συνυποσχετικοῦ) μεταξύ πατρός, ἀγροτόπαιδος καὶ Γεωπόνου.

γ) Προβλέπεται ἡ διδασκαλία εἰς τοὺς ἀγροτόπαιδας μαθημάτων ἀναγνώσεως καὶ ἀριθμητικῆς ὑπὸ ἑνὸς ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν

άγροτικήν κοινότητα Δημοδιδάκάλων, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς διαπιστωθείσης λίαν περιωρισμένης σχολικῆς μορφώσεώς των.

δ) Ἔχουν δυνατότητα νὰ μετάσχουν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἅπαντες οἱ ἄρρενες ἀγροτόπαιδες τῆς ἀγροτικῆς κοινότητος, ἡλικίας 13—21 ἐτῶν.

ε) «Ἐπιτρέπεται, συμφώνως πρὸς σχετικὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 1643/1951, «ἡ σύστασις καὶ λειτουργία συλλόγων ἀγροτοπαίδων σκοπούντων εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν καὶ ψυχαγωγίαν τῶν μελῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ».

Διὰ τῆς καταλλήλου ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν, οὕτως ἀποκληθέντων, Μορφωτικῶν Συλλόγων σκοπεῖται ἡ δημιουργία εἰς τοὺς ἀγροτόπαιδας «κοινωνικοῦ νοῦ», ἥτοι ἡ καλλιέργεια τοῦ πνεύματος τῆς συνεργασίας μεταξύ των, ἀναπληρουμένου, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, διὰ τῆς συναφοῦς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας προσπάθειάς ἐφαρμογῆς «συστήματος κοινωνικῆς ἀγωγῆς» διὰ τοὺς ἀγροτόπαιδας, τοῦ τεραστίου κενοῦ, τὸ ὁποῖον καταλείπει εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Δημοτικὴ καὶ Μέση Παιδεία.

στ) Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀγροτοπαίδων εἶναι προαιρετικὴ. Ἐπιδιώκεται νὰ πραγματοποιηθῆται αὕτη, οὐχὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως ἐπ' αὐτῶν οἰασδήποτε φύσεως πειθαναγκασμοῦ, ἀλλὰ νὰ προκύπτῃ ὡς ἀποτέλεσμα προσπάθειάς των ὑποκινουμένης διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ποικίλων παιδαγωγικῶν μεθόδων ἐκ μέρους τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν.

Τὸ πρόβλημα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ οἱ σκοποὶ τῆς ἐρεῦνης.

Ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν εἶναι προαιρετικὴ, ἥτοι ἐπιδιώκεται νὰ πραγματοποιηθῆται αὕτη μὲ ἰδίαν πρωτοβουλίαν τῶν ἀγροτοπαίδων, κινουμένων ἀπὸ τὴν πρόθεσιν νὰ θεραπεύσουν τὰς ἀνάγκας καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὰς ἐπιθυμίας των.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ἀπαιτεῖ σημαντικὰς ἐκ μέρους τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν προσπάθειάς

Πρὸς τοῦτο, βάσει τῶν σκοπῶν πρὸς τοὺς ὁποίους ἀποβλέπει τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προγράμματος ἐκπαιδεύσεως ἀγροτοπαίδων, προσδιορίζει τὰ εἶδη τῶν ἀναγκῶν, ἐνδιαφερόντων καὶ ἐπιθυμιῶν των.

Ἀκολούθως οὗτος προβάλλει εἰς τοὺς ἀγροτόπαιδας τὰς ὑφισταμένας δυνατότητας νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις των. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐκ

μέρους τῶν ἀγροτοπαίδων συνειδητοποίησιν τῆς ἀνάγκης συμμετοχῆς των καὶ εἰς τὴν δι' ἰδικῆς των πρωτοβουλίας ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην συμπεριφορᾶς των.

Διὰ τὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐπίτευξιν τῆς συμμετοχῆς ἐφαρμόζονται πλεῖστοι μέθοδοι καὶ χρησιμοποιοῦνται ποικίλα μέσα, τινὰ τῶν ὁποίων ἐκτίθενται κατωτέρω.

α) Ὁργανοῦνται προσωπικαὶ ἐπαφαὶ μετὰ τῶν ἀγροτοπαίδων.

β) Καταβάλλεται προσπάθεια ἐπηρεασμοῦ τούτων διὰ τῶν γονέων, τῶν κηδεμόνων, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ὡς, τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων, τῶν ἡγετῶν τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, τῶν Δημοδιδασκάλων κ.ἄ.

γ) Καταβάλλεται προσπάθεια ἐντυπωσιακῆς, διὰ τὸ περιβάλλον τῆς κοινότητος ἐφαρμογῆς τῶν μεθόδων διδασκαλίας (συγκεντρώσεις διὰ τὴν διδασκαλίαν γεωργικῶν μαθημάτων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιδείξεων, λειτουργία μεταβατικῶν σχολείων καὶ σχολείων γεωργικῆς τεχνικῆς κ.λ.π.).

δ) Ἀξιοποιεῖται ἡ ἔμφυτος ροπὴ τῶν νέων νὰ δοκιμάσουν τὰ πλεονεκτήματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς προσωπικῆς ἀναπτύξεως καὶ προβολῆς μέσῳ τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς καὶ δράσεως διὰ τῆς συγκροτήσεως ἀρχικῶς τῶν Ἐξωσχολικῶν Ὁμάδων Ἀγροτοπαίδων, ἀποτελουσῶν τὸ προπαιδευτικὸν στάδιον, περαιτέρω δὲ διὰ τῆς προαγωγῆς τῶν Ὁμάδων τούτων εἰς Μορφωτικοὺς Συλλόγους.

ε) Ἐν συνεχείᾳ, διὰ τὴν δημιουργίαν δεσμῶν μεταξὺ τῶν ἀγροτοπαίδων, ἐγκαθίστανται ὁμαδικαὶ καλλιέργειαι, ὀργανοῦνται ὁμαδικαὶ ἐκτροφαὶ ζώων καὶ ἀναπτύσσονται πάσης φύσεως δραστηριότητες, ὅπως ἀναδασώσεις, ἐκπαιδευτικαὶ ἐκδρομαί, θεατρικαὶ παραστάσεις, γενικῶς δὲ καλλιεργεῖται μὲ ἔντασιν τὸ πνεῦμα τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς καὶ ἐργασίας.

στ) Προσέτι εἰς τὰ ἐτήσια προγράμματα τῶν Μορφωτικῶν Συλλόγων, ἐκτὸς τῶν γεωργοεκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων, διαλαμβάνονται καὶ δραστηριότητες ἔχουσαι σχέσιν μὲ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν μελῶν των.

Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τοῦ στοιχείου τῆς ψυχαγωγίας, ὡς κινήτρου διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων, προεκάλεσεν εἰς τινὰς περιπτώσεις σύγχυσιν. Οὕτω, ἐνῶ οἱ ἀγροτόπαιδες προσήρχοντο μετὰ προθυμίας εἰς ψυχαγωγικὰς δραστηριότητας, παρημέλουν τοῦτο προκειμένου νὰ παρακολουθήσουν γεωργοεκπαιδευτικὰς τοιαύτας.

Ἡ διαπίστωσις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ τῶν ἀλυσωτῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν ἀντιμετωπίζει, εἰς τὴν προσπάθειαν κινητοποιήσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἀγροτοπαίδων πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων, χρησιμο-

ποιεῖ πλείστας μεθόδους καί, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε συνθηκῶν, μετέρχεται ποικίλην τεχνικήν.

Ἡ συμμετοχὴ ὅμως αὕτη λαμβάνει χώραν μετ' ἐπίμονον καὶ ἐπίπονον προσπάθειαν τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν μὲ συνέπειαν τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν κόπωσίν του καὶ τὴν ἀπώλειαν πολυτίμου χρόνου.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τῶν δυνατοτήτων του νὰ ἀνταποκριθῆ πλήρως εἰς ἕτερα ὑπηρεσιακὰ καθήκοντα καὶ κυρίως εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῶν ἐνηλίκων ἀγροτῶν.

Προσέτι, παρὰ τὰς ἀνωτέρω προσπάθειας, τὸ πραγματοποιούμενον ποσοστὸν συμμετοχῆς, συγκριτικῶς πρὸς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγροτοπαίδων τῶν κοινοτήτων, εἰς τὰς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα, εἶναι σοβαρῶς περιορισμένον.

Οὕτω, ἐκ σχετικῶν πληροφοριῶν προκύπτει ὅτι ἐπὶ χιλίων (1000) ἀγροτικῶν κοινοτήτων ὁλοκλήρου τῆς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐφηρμόσθη τὸ πρόγραμμα κατὰ τὴν τελευταίαν βετίαν, συμμετέχει ποσοστὸν ἴσον μόλις πρὸς 22% τῶν ἀγροτοπαίδων ἡλικίας 13—21 ἐτῶν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῶν μελῶν τῶν Μορφωτικῶν Συλλόγων καὶ Ἐξωσχολικῶν Ὁμάδων Ἀγροτοπαίδων. Ἐὰν εἰς τὸ ποσοστὸν τοῦτο προστεθῆ καὶ ποσοστὸν ἐκ 13% ἀντιπροσωπεῦον τοὺς καθ' οἰονδήποτε τρόπον μετέχοντας ἐτέρων ἐκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων ἀγροτόπαιδας, ὅπως βραχειῶν ἐκπαιδεύσεων, μεταβατικῶν σχολείων, σχολείων γεωργικῆς τεχνικῆς κ.λ. π., οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μέλη τῶν Συλλόγων καὶ Ὁμάδων, τὸ ποσοστὸν τῶν καθ' οἰονδήποτε τρόπον μετεχόντων ἀγροτοπαίδων ἀνέρχεται εἰς 35%. Συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψει ὅτι ποσοστὸν 15—25% περίπου ἐκ τῶν ἀγροτοπαίδων τῆς ἡλικίας αὐτῆς προσανατολίζεται πρὸς ἕτερα ἐπαγγέλματα, πλὴν τοῦ γεωργικοῦ, καθίσταται φανερόν ὅτι ὑπάρχει εἰσέτι σημαντικὸν ποσοστὸν τῶν ἀγροτοπαίδων τούτων, μεταξὺ 40—50%, μὴ μετέχον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, διαβιοῦν ὅμως εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, εἰς ἃς ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται τῶρα ἢ θὰ ἀσχοληθῆ μελλοντικῶς μὲ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι, παρὰ τὴν ἐπίπονον καὶ ἐπίμονον προσπάθειαν, ἢ ὁποία καταβάλλεται ἐκ μέρους τῶν Γεωπόνων Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ παρὰ τὸ σημαντικὸν ποσοστὸν ἀγροτοπαίδων, τὸ ὁποῖον μετέχει εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ἐν τούτοις ὑπάρχει εἰσέτι μέγα ποσοστὸν ἐκ τούτων, τὸ ὁποῖον δὲν συμμετέχει.

Ἐκ τούτων προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχουν παράγοντες ἐπιηρεάζοντες τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀγροτοπαίδων, εἴτε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὸ ἀναφερόμενον πρόγραμμα, εἴτε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς μὴ συμμετοχῆς.

Ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς παρουσίας ἐρεύνης.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὑπάρχει σοβαρώτατον πρόβλημα ἀφορῶν εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, σχετιζόμενον μὲ παράγοντας ἐπηρεάζοντας τούτους εἰς τὴν συναφῆ συμπεριφορὰν των.

Ὡς ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς παρουσίας ἐρεύνης τίθενται ὁ προσδιορισμὸς καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῶν παραγόντων τούτων, ἡ ὁποία θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐμφανιζομένων προβλημάτων καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ προγράμματος ἐκπαίδευσως τῶν ἀγροτοπαίδων.

Ὡς τοιοῦτοι παράγοντες διερευνῶνται ἡ ἡλικία, αἱ γραμματικαὶ γνώσεις τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ τοῦ πατρὸς των, τὰ ἐργαζόμενα μέλη τῆς οἰκογενείας, ἡ πατρικὴ ἐγγυος ἰδιοκτησία, ἡ ἀκαθάριστος πρόσοδος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς οἰκογενείας, τὸ κύριον ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς, αἱ προϋπάρχουσαι παραστάσεις, ἡ ἐπίδρασις τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, οἱ σκοποὶ τῆς ἐκπαίδευσως, τὰ ἄτομα τὰ συμβάλλοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν, αἱ μέθοδοι διδασκαλίας καὶ ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν ἀγροτοπαίδων.

Ἡ ἐρευνα διεξήχθη εἰς τὴν 10ην Ἐπιθεώρησιν Γεωργίας.

Εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν (1) ἀνήκουν 5 Νομοί: Δωδεκανήσου, Κυκλάδων, Λέσβου, Σάμου καὶ Χίου, 19 Ἐπαρχίαι, 407 δήμοι καὶ κοινότητες, ἀποτελούμεναι ἀπὸ 902 οἰκισμούς.

Ὁ πληθυσμὸς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1961 ἀνῆρχετο εἰς 477.476 κατοίκους ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι:

	Ἀριθμὸς	%
Ἀγρόται	251.990	52,7
Ἡμιαστοὶ	141 537	29,7
Ἀστοὶ	83 949	17,6
Σύνολον	477.476	100,0

Ὁ μέσος ἀριθμὸς ἀτόμων κατὰ οἰκογένειαν εὐρέθῃ ἴσος πρὸς 4,10, ἡ μέση πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ μὲν γενικὴ 58,23 ἄτομα ἀνὰ τετρ. χιλιόμετρον καὶ ἡ ἀγροτικὴ 38,48.

Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει ἡ διαπιστωθεῖσα ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1951, ὅλων τῶν Νομῶν ἀπὸ 3-23%, πλὴν τοῦ Νομοῦ Δωδεκανήσου, εἰς τὸν ὁποῖον παρουσιάζεται αὐξήσις εἰς ποσοστὸν 1%.

Ἡ ὀλικὴ ἐπιφάνεια τῆς περιοχῆς τῆς Ἐπιθεωρήσεως ἀνέρχεται εἰς

1. Στοιχεῖα ἐξ ὀμιλίας κ. Χρ. Παπαγεωργίου Ἐπιθεωρητοῦ, κατὰ τὴν σύσκεψιν Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν τῆς 10ης Ἐπιθεωρήσεως, Γεωργίας (1962).

9.080 τετρ. χιλιάμετρα, ήτοι ποσοστόν 6,93% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας.

Ἡ καλλιεργουμένη ἐπιφάνεια ἀνέρχεται εἰς 2.073 τετρ. χιλιάμετρα, ήτοι ποσοστόν 22,8% ἔναντι 28% ὁλοκλήρου τῆς χώρας.

Ὁ μέσος γεωργικὸς κλῆρος εἶναι 22,4 στρέμματα ἔναντι 35,8 στρ. τοῦ μέσου ὄρου τῆς χώρας.

Αἱ ποτιστικαὶ ἐκτάσεις ἀνέρχονται εἰς 114 000 στρ., ήτοι ποσοστόν 5,5%, καὶ αἱ λιπαινόμενα διὰ φυσικῶν καὶ χημικῶν λιπασμάτων ἐκτάσεις εἰς 540 000 στρ., ήτοι ποσοστόν 26% ἐπὶ τῆς καλλιεργουμένης ἐπιφανείας.

Ἡ πραγματοποιηθεῖσα συνολικὴ ἀξία τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους 1961 ἀνῆλθεν εἰς 1.611.000.000 δρχ., ἐκ τῶν ὁποίων 502.000.000 ἀποτελοῦν τὸ κτηνοτροφικὸν εἰσόδημα.

Ἡ κατὰ στρέμμα μέση ἀκαθάριστος πρόσοδος ἐκ τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος ἀνῆλθεν εἰς 535 δρχ., ήτοι ὅση εἶναι ἡ πρόσοδος ἑνὸς στρέμματος σίτου μετρίας γονιμότητος καὶ ἀποδόσεως.

Μέθοδος τῆς ἐρεῦνης.

Ἡ παρούσα ἔρευνα ἐγένετο διὰ τῆς συγκεντρώσεως στοιχείων μὲ προσωπικὰς συνεντεύξεις βάσει ἐρωτηματολογίου (1) ἀπὸ μέλη δείγματος ἐκ 308 ἀγροτοπαίδων, ἐξ ὧν α) 103 μετέχοντες καὶ β) 205 μὴ μετέχοντες εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ἐκλεγέντες διὰ τῆς μεθόδου τῆς κατὰ τύχην ἐκλογῆς (2) ἐκ 36 κοινοτήτων τῆς περιφερείας τῆς 10ης Ἐπιθεωρήσεως Γεωργίας.

Ἡ διαδικασία τῆς συγκεντρώσεως στοιχείων διέλαβε τὰ ἐξῆς στάδια περιγραφόμενα περαιτέρω.

α) Τὸν καθορισμὸν τρόπου τῆς δειγματοληψίας καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ δείγματος.

β) Τὴν σύνταξιν τοῦ ἐρωτηματολογίου καὶ

γ) Τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου ἐργασίας εἰς τὴν ὑπαιθρον.

Καθορισμὸς τοῦ τρόπου τῆς δειγματοληψίας καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ δείγματος.

Ἡ δειγματοληψία καὶ τὸ μέγεθος τοῦ δείγματος καθωρίσθησαν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑφηγητοῦ τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀντ. Ἀδαμοπούλου, βάσει τῶν κατωτέρω στοιχείων.

1, 2. Παπαγεωργίου Εὐθ. Αἱ Γεωργοοικονομικαὶ Ἐρευναι, Θεσσαλονίκη 1947 σελίδες 52, 62.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς 10ης Ἐπιθεωρήσεως Γεωργίας, ἤτοι εἰς τὰς Διευθύνσεις Γεωργίας Δωδεκανήσου, Κυκλάδων, Λέσβου, Σάμου καὶ Χίου ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα ἐκπαιδεύσεως ἀγροτοπαίδων εἰς 69 κοινότητας.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐν λόγῳ κοινοτήτων ἐλήφθησαν 36 τοιαῦται, ἀγροτόπαιδες τῶν ὁποίων ἐκλήθησαν νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰ ἐρωτηματολόγια.

Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα ἐμφαίνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ Διευθυσιν Γεωργίας κοινοτήτων, εἰς ἃς ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κοινοτήτων τοῦ δείγματος.

Π Ι Ν Α Κ Ε Ι

Ἀριθμὸς κοινοτήτων εἰς τὰς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα καὶ τῶν κοινοτήτων τοῦ δείγματος.

Διευθύνσεις Γεωργίας	Κοινότητες εἰς ἃς ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα	Κοινότητες τοῦ δείγματος
1) Δωδεκανήσου	22	14
2) Κυκλάδων	12	6
8) Λέσβου	22	10
4) Σάμου	9	4
5) Χίου	4	2
Σύνολον	69	36

Μὲ βάσιν τὴν ποικιλίαν τῶν εἰς τὰς νήσους τῆς περιοχῆς ἐπικρα, τουσῶν πάσης φύσεως συνθηκῶν, τοὺς ὑπολογισμοὺς ἐκ τῶν ὁποίων προέκυψεν ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἀγροτοπαίδων τῆς ἡλικίας τῶν 13-21 ἐτῶν, τῶν κοινοτήτων εἰς τὰς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα, ἀνέρχεται εἰς 8.500 περίπου ἀγροτόπαιδας καὶ ἕτερα στοιχεῖα, καθωρίσθη τὸ μέγεθος τοῦ δείγματος ἀνελθὸν εἰς 340 ἀγροτόπαιδας, ἐκ τῶν ὁποίων 106 μετέχοντες καὶ 234 μὴ μετέχοντες εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι τὸ δείγμα ἀποτελεῖ ποσοστὸν 4% περίπου τοῦ συνόλου. Διὰ τοῦ δείγματος τούτου ὑπελογίσθη ὅτι θὰ ἔχωμεν ἀξιοπιστίαν συμπερασμάτων ἴσην πρὸς 85-95% περίπου.

Διὰ νὰ εἶναι τὸ δείγμα ἀντιπροσωπευτικόν, ἐχρησιμοποιήθησαν τυχαίως ἐπαναλαμβανόμενοι ἀριθμοί, εἰς τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ὁποίων ἀντιστοιχοῦν τὰ μέλη τοῦ δείγματος, ὁ δὲ καθορισμὸς τοῦ μεγέθους αὐτοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνδεδειγμένων σχέσεων. (1)

(1) Ἀδαμοπούλου Ἄντ. Ἡ γεωργοοικονομικὴ ἐξέλιξις τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης, ἐφαρμογὴ νεωτέρων γεωργοοικονομικῶν μεθόδων, σελ. 11, Θεσ|κη 1957.
 » » Στατιστικὴ, τεῦχος 1ον σελ. 41, Θεσ|κη 1960.
 » » Τὸ ἔδαφος ὡς βασικὸν κριτήριον δειγματοληψίας εἰς τὴν γεωργοοικονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἔρευναν (Ἄγροτικὴ Οἰκονομία, τεῦχος 23ον σελ. 218, Ἀθῆναι 1960.

Παραθέτομεν κατωτέρω τὸ καταρτισθὲν δι' ὁλόκληρον τὴν περιφέρειαν σχέδιον δειγματοληψίας (Βλ: Χάρτην σελ. 15).

Π Ι Ν Α Ξ 2
Σ χ έ δ ι ο ν δ ε ι γ μ α τ ο λ η ψ ί α ς

Νομοὶ καὶ Κοινοὶ τῆς	Κατανομὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀγροτο- παίδων τοῦ δείγματος			Τυχαῖος ἀ- ριθμὸς διὰ τὴν λήψιν τοῦ δείγμα- τος
	Μετέχοντες	Μὴ μετέ- χοντες	Σύνολον	
I Νομὸς Δαυδεκανήσου				
1) Ἀπολακκιά	1	2	3	15 — 9
2) Ἀπόλλωνα	2	3	5	16 — 7
3) Ἀσκληπιῶς	1	2	3	18 — 5
4) Ἀσφενδιοῦ (Κῶ)	5	12	17	59 — 8
5) Γεννάδιον	2	3	5	10 — 8
6) Θεολόγος (Θολός)	1	2	3	24 — 5
7) Κρεμαστή	4	8	12	1 — 10
8) Μονόλιθος	1	2	3	23 — 3
9) Παραδείσιον	3	8	11	1 — 11
10) Παστίδα	1	2	3	4 — 4
11) Πυλίων (Κῶ)	4	8	12	17 — 11
12) Σάλακος	2	3	5	9 — 4
13) Ἀφάντου	5	11	16	22 — 3
14) Φάναι	1	3	4	1 — 9
Σύνολον	33	69	102	
II. Νομὸς Κυκλάδων				
1) Ἀπολλωνία (Σίφνου)	4	9	13	12—5
2) Δροπις (Κύθνου)	3	8	11	4—7
3) Κυνίδαρος (Νάξου)	2	4	6	22—1
4) Μάρπησσα (Πάρου)	2	5	7	12—8
5) Πύργος (Θήρας)	2	4	6	5—2
6) Στενή (Τήνου)	2	5	7	3—7
Σύνολον	15	35	50	
III. Νομὸς Λέσβου				
1) Ἀγιάσος	12	29	41	11—9
2) Ἀγ. Δημήτριος (Λήμνου)	2	4	6	4—3
3) Βρυσά	4	9	13	17—6
4) Ἴππειον	3	6	9	15—9
5) Μεσαγρός	4	10	14	17—6
6) Μόρια	4	9	13	12—8
7) Παλαιοχώριον	2	6	8	1—2
8) Παράκοιλα	3	7	10	3—9
9) Πηγὴ	2	3	5	6—4
10) Ρωμανός (Λήμνου)	2	4	6	15—8
Σύνολον	38	87	125	

Νομοί και Κοινότητες	Κατανομή του αριθμού των αγροτοπαίδων του δείγματος			Τυχαῖος ἄριθμός διὰ τὴν λήψιν τοῦ δείγματος
	Μετέχοντες	Μὴ μετέχοντες	Σύνολον	
IV. Νομὸς Σάμου				
1) Ἅγιος Κωνσταντῖνος	1	3	4	11 - 3
2) Κάμπος (Ἰκαρίας)	3	6	9	15 - 9
3) Κοκκάριον	3	6	9	19 - 6
4) Μυτιληνιοὶ	9	21	30	23 - 9
Σύνολον	16	36	52	

V. Νομὸς Χίου				
1) Βαβίλοι	1	1	2	17 - 1
2) Πυργίον	3	6	9	2 - 3
Σύνολον	4	7	11	

Ἐκ τοῦ συνολικοῦ κατὰ τ' ἀνωτέρω ἀριθμοῦ τῶν 106 μετεχόντων καὶ 234 μὴ μετεχόντων αγροτοπαίδων ἀπήντησαν εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον ἀντιστοίχως 103 καὶ 205.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν εὐρέθησαν αγροτόπαιδες εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας τοῦ δείγματος, ἀναχωρήσαντες μόνοι ἢ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των μὲ κατεύθυνσιν πρὸς ἀστικά κέντρα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ καὶ πρὸς τὸ ἐξωτερικόν.

Σύνταξις τοῦ ἐρωτηματολογίου.

Κατηρτίσθη ἐρωτηματολόγιον διολαμβάνον ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μετέχοντας αγροτόπαιδας τοῦ δείγματος. Εἰς τὸ αὐτὸ ἐρωτηματολόγιον ἐπεσημάνθησαν ἐρωτήσεις ἀναφερόμεναι κυρίως εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν αγροτοπαίδων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκλήθησαν καὶ ἀπήντησαν οἱ μὴ μετέχοντες τοιοῦτοι τοῦ ἐν λόγῳ δείγματος.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς κυρίως ἐργασίας ἐγένετο ἡ δοκιμαστικὴ συμπλήρωσις τοῦ ἐρωτηματολογίου ἀπὸ μέλη Μορφωτικῶν Συλλόγων καὶ ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διατύπωσιν ἐρωτήσεων τινων.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἐρωτηματολόγιον περιελήφθησαν ἐρωτήσεις «ἐμμέσου ἐλέγχου» πρὸς ἀποφυγὴν λήψεως, ἐκ προθέσεως ἢ ἀμελείας, ἀνακριβῶν ἀπαντήσεων καὶ «κλειστῆς μορφῆς», ἥτοι περιλαμβάνουσαι συνήθως ὅλας τὰς δυνατὰς ἀπαντήσεις ἐπὶ τῆς τιθεμένης ἐρωτήσεως, ὡς καὶ «ἀνοι-

κτῆς» τοιαύτης (1), ἤτοι ἐρωτήσεις, διὰ τῶν ὁποίων ζητοῦνται ἀπαντήσεις, διατυπούμεναι παρά τῶν ἐρωτωμένων.

Αἱ περιληφθεῖσαι ἐρωτήσεις ἀναφέρονται :

Α'. Εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ἀγροτοπαίδων, ἤτοι τὴν ἡλικίαν, τὰς γραμματικὰς γνώσεις αὐτῶν καὶ τῶν γονέων των, τὰ ἐργαζόμενα μέλη τῆς οἰκογενείας, τὴν πατρικὴν ἔγγειον ἰδιοκτησίαν, τὴν ἀκαθάριστον πρόσοδον τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς οἰκογενείας τῶν ἀγροτοπαίδων, τὸ κύριον ἐπάγγελμα τοῦ πατρός, καὶ

Β. Εἰς τοὺς παράγοντας τοὺς ἐπιδρῶντας ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ συγκεκριμένως :

1. Εἰς τὰς προϋπαρχούσας παραστάσεις τῶν ἀγροτοπαίδων τὰς σχετικὰς μὲ δραστηριότητος προαγούσας τὴν ἔφεσιν τούτων πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ὡς ἡ ἀπασχόλησις των κατὰ τὴν μαθητικὴν ἡλικίαν εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον καὶ ἡ προηγηθεῖσα ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα.

2. Εἰς τὴν ἐπίδρσιν τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, χαρακτηριζομένου ἐκ τῆς συμμετοχῆς ἢ μὴ εἰς τὸν γεωργικὸν συνεταιρισμὸν μέλους τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγροτόπαιδος, ἐκ τῆς προοδευτικότητος ἢ τῆς συντηρητικότητος τοῦ πατρός καὶ ἐκ τῶν ἀπόψεων τῆς οἰκογενείας του περὶ τῆς ὠφελιμότητος ἢ μὴ τοῦ προγράμματος.

3. Εἰς τοὺς ἀμέσους καὶ ἀπωτέρους σκοποὺς, οἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελέσουν κίνητρα πρὸς συμμετοχὴν.

4. Εἰς ἄτομα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν συμμετοχὴν.

5. Εἰς τὰς ἐφαρμοζομένας μεθόδους διδασκαλίας καὶ

6. Εἰς τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν τῶν ἀγροτοπαίδων.

Καταρτισμὸς καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ἐργασίας εἰς τὴν ὑπαιθρον.

Ἡ ὅλη ἐργασία τῆς συγκεντρώσεως τῶν στοιχείων ἐγένετο ὡς ἀκολούθως :

Ἀρχικῶς ἐγένετο ἡ ἐνημέρωσις τοῦ γράφοντος ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων γεωργοοικονομικῶν καὶ ἐτέρων συνθηκῶν τῆς περιοχῆς τῆς ἐρέυνης διὰ συχνῶν ἐπισκέψεων.

Ἠκολούθησεν εἶτα ἡ ἀπρόσωπος, καὶ μόνον βάσει τοῦ ἀριθμοῦ Δημοτολογίου, ἀπογραφή τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀρρένων ἀγρο-

1) H.P. YANG : Ὁδηγὸς διεξαγωγῆς ἐρευνῶν εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς, μετὰφρασις Σπ. Σελιανίτου, ἔκδοσις Ὑπουργείου Γεωργίας 1960.

τοπαίδων τῆς ἡλικίας τῶν 13—21 ἐτῶν τῶν κοινοτήτων τοῦ δείγματος, εἰς τὰς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ πρόγραμμα.

Εἰς τὰς οὕτω καταρτισθείσας καταστάσεις τῶν ἐν λόγῳ κοινοτήτων ἐγένετο ἀρίθμησης μετ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν εἰς κεχωρισμένας στήλας τῶν μετεχόντων — βάσει καταστάσεων ληφθεισῶν ἀπὸ τοῦς Μορφωτικοῦς Συλλόγους—καὶ τῶν μὴ μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων. Ἐκ τῶν στηλῶν τούτων ἐλήφθησαν διὰ τυχαίως ἐπαναλαμβανομένων ἀριθμῶν, κατὰ τὰ ἐν τῷ πίνακι ὑπ' ἀριθ. 2 διαλαμβανόμενα, 106 μετέχοντες καὶ 234 μὴ μετέχοντες ἀγροτόπαιδες.

Τέλος, διὰ προσωπικῶν ἐπὶ τόπου συνεντεύξεων μετὰ τῶν μελῶν τοῦ δείγματος, ἐγένετο ἡ συμπλήρωσις τῶν ἐρωτηματολογίων.

Μέθοδος ἀναλύσεως τῶν στοιχείων.

Διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ ἐμφάνισιν τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων ἐφηρμόσθη ἡ μέθοδος ἡ συνισταμένη εἰς τὴν κατάταξιν τούτων εἰς πίνακας, τὴν μετατροπὴν εἰς ἑκατοστιαίας ἀναλογίας καὶ τὴν μεταξὺ αὐτῶν σύγκρισιν καὶ διερεύνησιν.

Δι' ἄλλα ἐγένετο ἡ ἀπλῆ στατιστικὴ ἀνάλυσις, ἥτοι ἡ ἐξαγωγή τῶν μέσων ὄρων καὶ τῶν μέτρων διασπορᾶς καὶ διηρευνήθη ἡ στατιστικὴ σημαντικότης των.

Παραθέτομεν περαιτέρω τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως τῶν στοιχείων, ὡς προέκυψαν δι' ἕκαστον χαρακτηριστικὸν καὶ παράγοντα.

Α'. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ

Εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον περιλαμβάνονται τὰ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἐκ τῆς στατιστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῶν ἀγροτοπαίδων.

Ἡλικία τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχῆ.

Ἐκ τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων τῶν δύο δειγμάτων μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων προέκυψεν ὁ κατωτέρω πίναξ.

Π Ι Ν Α Κ Σ 3
Ἡλικία τῶν μετεχόντων καὶ τῶν μὴ μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων.

Ἡλικία	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
13 ἔτων	4	3,88	26	12,68
14 »	9	8,73	32	15,60
15 »	14	13,59	28	13,65
16 »	21	20,38	30	14,63
17 »	17	16,51	44	21,47
18 »	10	9,71	20	9,76
19 »	13	12,63	7	3,42
20 »	10	9,71	16	7,81
21 »	5	4,86	2	0,98
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως εὐρέθη ὅτι ὁ ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος τῆς ἡλικίας τῶν ἀγροτοπαίδων α) τῶν μετεχόντων εἶναι ἴσος πρὸς $\bar{X}_1=16,941$ ἔτη, ἡ τυπικὴ ἀπόκλισις ἴση πρὸς $S_1=2,1087$ ἔτη καὶ τὸ τυπικὸν σφάλμα τοῦ ἀριθμητικοῦ μέσου ὄρου ἴσον πρὸς $S\bar{X}_1=0,2077$ καὶ β) τῶν μὴ μετεχόντων ἴσος πρὸς $\bar{X}_2=16,044$, $S_2=2,0799$, $S\bar{X}_2=0,1452$.

Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀναφερομένων μέσων ὄρων εὐρέθησαν στατιστικῶς σημαντικαὶ ($t=3,55$ ἔναντι $t_{0,05}=1,97$ καὶ διὰ βαθμοὺς ἐλευθερίας $n_1+n_2-2=103+205-2=306$) (1) καὶ κατὰ συνέπειαν εἶναι

1) Ἀδαμοπούλου Ἀντ., Στατιστικῆ, Τεῦχος Β', Θεσσαλονίκη 1960.

προφανές ότι υπάρχει διαφοροποίησης καθ' όσον αφορά εις την ηλικίαν συμμετοχής των αγροτοπαίδων εις την εκπαίδευσιν.

Έκ του πίνακος τούτου προκύπτει ότι καθ' όσον αφορά εις την ηλικίαν των μετεχόντων αγροτοπαίδων, ούτοι ανήκουν κατά ποσοστόν 63,09% εις την ομάδα ηλικιών των 13—17 έτων και κατά ποσοστόν 36,91% εις την ομάδα ηλικιών των 18—21 έτων.

Παρατηρούμεν ότι εμφανίζεται εξαιρετικώς μειωμένον τὸ ποσοστόν συμμετοχής των αγροτοπαίδων τῆς ηλικίας των 13 και 14 έτων, ανερχόμενον μόλις εις 12,61 %. Ἡ διαπίστωσις αὕτη δὲν προοιωνίζει καλήν εξέλιξιν εις τὸ πρόγραμμα και ἀποτελεῖ πρόβλημα.

Τὸ πρόβλημα τοῦτο εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον σοβαρὸν καθ' ὅσον ἐκ τῆς τακτικῆς κατ' ἔτος εισόδου ἱκανοῦ ἀριθμοῦ αγροτοπαίδων εις τὸ πρόγραμμα, ἐκ των ἀποφοιτώντων ἀπὸ τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον αγροτοπαίδων, ἐξαρτᾶται ἡ ἱκανοποιητικὴ ἀνάπτυξις και ἡ ἐπιβίωσις του εις τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα.

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ ὀφείλεται εις τοὺς κάτωθι λόγους :

α) Εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ Γεωπόνου νὰ ἐκπαιδεύσῃ ἀποκλειστικῶς τοὺς ἀγροτόπαιδας, τοὺς ὁποίους εις δεδομένον χρόνον ἐπέτυχεν νὰ προσελκύσῃ εις τὸ πρόγραμμα, ἐν ὄψει τῆς ἀπαιτουμένης ἐκάστοτε ἐπιπόνου και δαπανηρᾶς εις χρόνον ἐργασίας διὰ τὴν κινητοποίησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος και ἐτέρων αγροτοπαίδων πρὸς συμμετοχὴν. β) Εἰς τοὺς τρόπους ἐνεργείας και τὰς μεθόδους ἐργασίας τοῦ ἐν λόγω Γεωπόνου. γ) Εἰς ποικίλα ψυχολογικὰ αἷτια, ὡς, εις τὴν ἀδυναμίαν συνεργασίας των αγροτοπαίδων μικροτέρων ηλικιών μετὰ των τοιούτων μεγαλυτέρων εις τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα, εις τὴν τάσιν συγκροτήσεως ὁμάδων αγροτοπαίδων ἀπὸ μέλη τῆς αὐτῆς περιόδου ηλικίας, εις ἀδυναμίας ἀφορώσας εις τὰς ἐφαρμοζόμενας ὑπὸ των Γεωπόνων μεθόδους, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εις τὸν καθορισμὸν των ἀναγκῶν, των ἐνδιαφερόντων και των ἐπιθυμιῶν των αγροτοπαίδων, αἱ ὁποῖαι εἶναι φυσικὸν νὰ εἶναι διάφοροι, ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ηλικίας των και ἄλλα αἷτια.

Μειωμένον ἐμφανίζεται ἐπίσης και τὸ ποσοστόν τῆς ηλικίας των 20 και 21 έτων (14,57 %).

Ἡ διαπίστωσις αὕτη προκαλεῖ ἐντύπωσιν τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον εις τὴν ηλικίαν αὐτήν, πολὺ περισσότερον, ἔχει γίνεαι συνείδησις εις τοὺς ἀγροτόπαιδας ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἐπαγγελματικῆς και οἰκονομικῆς ἀναπτύξεώς των, τὴν προπαρασκευὴν τῆς ὁποίας ἔχει ὡς κύριον σκοπὸν ἡ γεωργοεκπαιδευτικὴ αὕτη προσπάθεια τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Εἶναι φυσικὸν ἐπομένως νὰ ἀναμένῃ τις μεγαλυτέραν συμμετοχὴν αγροτοπαίδων τῆς ηλικίας ταύτης.

Ἡ περιορισμένη αὕτη συμμετοχὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ὀφείλεται εις ἀπαντας ἢ μόνον τινὰς ἐκ των ἀναφερθέντων ὡς ἀνωτέρω λόγων διὰ

τούς μικρότερων ηλικιών αγροτόπαιδας, είναι όμως πιθανώτατον να όφείλεται κυρίως εις τήν ηύξημένην εργασιακήν άπασχόλησιν των εις τήν πατρικήν έκμετάλλευσιν, συνεπεία τής σωματικής των ώριμότητος και τών δυνατοτήτων των να συνεισφέρουν πολλαπλᾶς ύπηρεσίας διά τήν προαγωγήν τής οίκονομίας τών εις ἄς ανήκουν άγροτικών οίκογενειών.

Σχετικῶς με τήν διάρκειαν τής παραμονής τών έρωτηθέντων άγροτοπαίδων εις τὸ πρόγραμμα από τής πρώτης συμμετοχῆς των μέχρι τής ημέρας τής έρεύνης προκύπτουν τὰ εις τὸν ακόλουθον πίνακα διαλαμβανόμενα.

Π Ι Ν Α Κ Η 5

Διάρκεια τής συμμετοχῆς τών άγροτοπαίδων εις τήν έκπαίδευσιν

Διάρκεια	Μετέχοντες	
	Άριθμὸς	%
1 έτος	49	47,57
2 έτη	25	24,27
3 »	15	14,56
4 »	6	5,82
5 »	5	4,85
6 »	3	2,93
Σύνολον	103	100,00

Έκ τών στοιχείων τούτων προκύπτει ότι κατά μέσον όρον συμμετέχουν οί άγροτόπαιδες εις τὸ πρόγραμμα επί 1,96 έτη.

Η διάρκεια τής συμμετοχῆς τών άγροτοπαίδων εις τήν έκπαίδευσιν έχει ιδιαιτέραν σημασίαν, εκ του λόγου ότι διά του στοιχείου τούτου είναι δυνατή ή μέτρησις τής άποτελεσματικότητος αὐτοῦ, δεδομένου ότι ή συνέχισις τής συμμετοχῆς επί σειράν έτών άποδεικνύει ότι τὸ περιεχόμενον τής εκπαιδύσεως έχει ενδιαφέρον, θεραπεύει πραγματικὰς ανάγκας και ίκανοποιεῖ τὰς επιθυμίας των.

Με βάση τὰς άνωτέρω σκέψεις, τόσον εκ του γενικοῦ μέσου όρου του χρόνου συμμετοχῆς τών άγροτοπαίδων εις τήν εκπαίδευσιν (1,96 έτη) όσον και εκ τών επί μέρους στοιχείων (τὰ 47,57 % μετέχουν επί 1 έτος κλπ.) καθίσταται προφανές ότι τὸ περιεχόμενον τής εκπαιδύσεως δέν επιτυγχάνει τήν διατήρησιν του ενδιαφέροντος τούτων. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ είναι βασικόν και πρέπει, τὸ ταχύτερον, να γίνη αντικείμενον ειδικῶν διερευνήσεων.

Γραμματικαὶ γνώσεις τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχή.

Ἐκ τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων τοῦ δείγματος, μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων, σχετικῶς μὲ τὰς γραμματικὰς γνώσεις των, προέκυψεν ὁ κατωτέρω πίναξ:

Π Ι Ν Α Κ Ι

Γραμματικαὶ γνώσεις τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων

Γραμματικαὶ γνώσεις	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
Ἀναλφάβητοι	0	0,00	1	0,48
Α' τάξις Δημοτικοῦ	0	0,00	1	0,48
Β' » »	0	0,00	1	0,48
Γ' » »	0	0,00	0	0,00
Δ' » »	2	1,94	4	1,95
Ε' » »	2	1,94	14	6,82
ΣΤ' » »	79	76,69	146	71,21
Α' » Γυμνασίου	2	1,94	6	2,93
Β' » »	10	9,70	9	4,40
Γ' » »	3	2,91	12	5,86
Δ' » »	2	1,95	4	1,96
Ε' » »	1	0,98	3	1,47
ΣΤ' » »	2	1,95	4	1,96
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως εὐρέθη ὅτι ὁ ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος τῶν γραμματικῶν γνώσεων α) τῶν μετεχόντων ἀγροτοπαίδων εἶναι ἴσος πρὸς $\bar{x}_1=6,456$ ἔτη, ἡ τυπικὴ ἀπόκλισις ἴση πρὸς $S_1=1,2814$ ἔτη καὶ τὸ τυπικὸν σφάλμα ἴσον πρὸς $S\bar{x}_1=0,12626$ καὶ β) τῶν μὴ μετεχόντων $\bar{x}_2=6,380, S_2=1,5827$ καὶ $S\bar{x}_2=0,11054$.

Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀναφερομένων μέσων ὄρων εὐρέθησαν στατιστικῶς μὴ σημαντικαὶ ($t=0,4171$, ἐναντι $t_{0,05}=1,97$ καὶ διὰ βαθμοὺς ἐλευθερίας $n_1+n_2-2=103+205-2=306$), κατὰ συνέπειαν αἱ γραμματικαὶ γνώσεις τῶν ἀγροτοπαίδων δὲν φαίνεται νὰ ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι παρατηρεῖται συγκέντρωσις τοῦ πλείστου μέρους τῶν περιπτώσεων τῶν γραμματικῶν γνώσεων τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ΣΤ' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, τόσον τῶν μετεχόντων (76,69%) ὅσον καὶ τῶν μὴ μετεχόντων (71,21%).

Γραμματικά γνώσεις του πατρός των αγροτοπαίδων και συμμετοχή.

Σχετικῶς με τὰς γραμματικὰς γνώσεις τοῦ πατρός τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων ἐκ τῶν στοιχείων προέκυψεν ὁ κάτωθι πίναξ :

Π Ι Ν Α Κ 7.

Γραμματικὰ γνώσεις τοῦ πατρός τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων.

Γραμματικὰ γνώσεις	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
Ἀναλόγητοι	7	7,60	24	12,63
Α' Τάξις Δημοτικοῦ	0	0,00	4	2,10
Β' » »	4	4,34	7	3,68
Γ' » »	8	8,69	11	5,78
Δ' » »	10	10,87	25	13,46
Ε' » »	9	9,79	11	5,79
ΣΤ' » »	50	54,35	98	51,58
Α' » Γυμνασίου	1	1,09	1	0,53
Β' » »	2	2,18	4	2,11
Γ' » »	1	1,09	1	0,53
Δ' » »	0	—	0	0,00
Ε' » »	0	—	1	0,53
ΣΤ' » »	0	—	3	1,58
Σύνολον	92	100,00	190	100,00

Ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως εὐρέθη ὅτι ὁ ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος τῶν γραμματικῶν γνώσεων τοῦ πατρός α) τῶν μετεχόντων ἀγροτοπαίδων εἶναι ἴσος πρὸς $\bar{x}_1=4,881$ ἔτη, ἡ τυπικὴ ἀπόκλισις $S_1=1,9318$ ἔτη καὶ τὸ τυπικὸν σφάλμα $S\bar{x}_1=0,2134$ καὶ β) τῶν μὴ μετεχόντων $\bar{x}_2=4,679$ ἔτη $S_2=1,2427$ ἔτη καὶ $S\bar{x}_2=0,09015$.

Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀναφερομένων μέσων ὄρων εὐρέθησαν στατιστικῶς μὴ σημαντικαὶ ($t=0,698$ ἔναντι $t_{0,05}=1,97$ καὶ διὰ βαθμοὺς ἐλευθερίας $n_1+n_2-2=92+190-2=280$) κατὰ συνέπειαν αἱ γραμματικὰ γνώσεις τοῦ πατρός τῶν ἀγροτοπαίδων δὲν φαίνεται νὰ ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν τελευταίων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν περιπτώσεων τῶν γραμματικῶν γνώσεων τοῦ πατρός ἐκάστου τῶν ἀγροτοπαίδων, τόσον τῶν μετεχόντων (75,01%) ὅσον καὶ τῶν μὴ μετεχόντων (70,53%) συγκεντρῶνται εἰς τὰς σχολικὰς τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Δ', Ε' καὶ ΣΤ'.

Έργαζόμενα μέλη οικογενείας τών άγροτοπαίδων και συμμετοχή.

Έκ τών συναφών συγκεντρωθέντων στοιχείων προέκυψεν ό κάτωθι πίναξ :

Π Ι Ν Α Κ Σ

Έργαζόμενα μέλη οικογενείας τών μετεχόντων και μη μετεχόντων άγροτοπαίδων

Έργαζόμενα μέλη	Μετέχοντες		Μη μετέχοντες	
	Άριθμός	%	Άριθμός	%
1 μέλος	1	0,97	9	4,39
2 μέλη	10	9,70	13	6,34
3 »	26	25,24	75	36,58
4 »	27	26,21	43	20,97
5 »	16	15,53	32	15,60
6 »	10	9,70	20	9,76
7 »	5	4,85	9	4,40
8 »	2	1,94	2	0,98
9 »	2	1,95	1	0,49
10 »	2	1,95	0	0,00
11 »	1	0,98	1	0,49
12 »	0	0,00	0	0,00
13 »	1	0,98	0	0,00
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Έκ τής στατιστικής άναλύσεως εύρέθη α) διά τούς μετέχοντας ό άριθμητικός μέσος όρος $\bar{x}_1=4,47$ μέλη, ή τυπική άπόκλισις $S_1=2,0714$ μέλη, και τό τυπικόν σφάλμα $S\bar{x}_1=0,204$ και β) διά τούς μη μετέχοντας $\bar{x}_2=4,04$ μέλη, $S_2=1,5757$ μέλη και $S\bar{x}_2=0,1104$.

Αί διαφοραί μεταξύ τών άνωτέρω μέσων όρων εύρέθησαν στατιστικώς μη σημαντικά ($t=0,64$ έναντι $t_{0,05}=1,97$ και διά βαθμούς έλευθερίας $n_1+n_2-2=103+205-2=306$) και κατά συνέπειαν ό άριθμός τών έργαζομένων μελών οικογενείας δέν φαίνεται νά επιδρά επί τής συμμετοχής τών άγροτοπαίδων.

Πιθανώς τοϋτο όφείλεται εις τό ότι εις τήν νησιωτικήν αύτήν περιοχήν ύπάρχει πρόβλημα ύποαπασχολήσεως μάλλον παρά έλλείψεως εργατικών χειρών, ως έκ τοϋ περιορισμένου τοϋ κλήρου και τής έκτακτικής έκμεταλλεύσεως του (ξηρικά ως επί τό πλείστον έκτάσεις).

Πατρική έγγειος ιδιοκτησία και συμμετοχή.

Έκ τών συγκεντρωθέντων στοιχείων τών άφορώντων εις τήν πατρικήν έγγειον ιδιοκτησίαν τών μετεχόντων και μη μετεχόντων άγροτοπαίδων προέκυψεν ό κάτωθι πίναξ :

Π Ι Ν Α Ξ 9
Πατρική Έγγειος ιδιοκτησία τών μετεχόντων και μη μετεχόντων άγροτοπαίδων

Έκτασις τής ιδιοκτησίας	Μετέχοντες		Μη μετέχοντες	
	Άριθμός	%	Άριθμός	%
Άκτήμενες	5	4,85	16	7,80
1—10 στρέμματα	21	20,38	59	28,77
11—20 »	30	29,12	61	29,74
21—30 »	17	16,49	29	14,13
31—40 »	11	10,67	17	8,30
41—50 »	4	3,88	6	2,94
51—60 »	5	4,85	7	3,42
61—70 »	1	0,97	2	0,98
71—80 »	4	3,90	3	1,47
81—90 »	0	0,00	1	0,49
91—100 »	1	0,98	2	0,98
101—110 »	0	0,00	0	0,00
111—120 »	2	1,95	0	0,00
121—130 »	1	0,98	2	0,98
131—140 »	0	0,00	0	0,00
141—150 »	1	0,98	0	0,00
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Έκ τής στατιστικής αναλύσεως εύρέθη α) δια τούς μετέχοντας ό αριθμητικός μέσος όρος $\bar{X}_1=28,255$ στρ., ή τυπική άπόκλισις $S_1=27,3805$, τó τυπικόν σφάλμα $S\bar{X}_1=2,69$ και β) δια τούς μη μετέχοντας $\bar{X}_2=21,060$, $S_2=21,6645$ και $S\bar{X}_2=1,51$.

Αί διαφοραί μεταξύ τών άνωτέρω μέσων όρων εύρέθησαν στατιστικώς μη σημαντικάί ($t=1,25$ έναντι $t_{0,05}=1,97$ και δια βαθμούς έλευθερίας $(n_1+n_2-2=103+205-2=306)$ και κατά συνέπειαν ή έκτασις τής πατρικής ιδιοκτησίας δέν φαίνεται να επιδρά επί τής συμμετοχής τών άγροτοπαίδων εις τήν εκπαίδευσιν.

Δυνατόν ή έλλειψις στατιστικής σημαντικότητος εις τήν έγγειον ιδιοκτησίαν να όφείλεται εις τας μεγάλας άποκλίσεις.

Έν πάση όμως περιπτώσει τó μέγεθος του κλήρου είναι πιθανόν όπι ένταϋθα δέν συμβαδίζει με μεγαλυτέραν παραγωγήν και εισόδημα και κατά συνέπειαν να μη εμφανίζεται ζωηρόν τó ένδιαφέρον προς συμμετοχήν τών άγροτοπαίδων μελών τών οικογενειών του δείγματος.

Άκριβώς τó άντίθετον εμφανίζεται εις τήν περίπτωσιν τής άκαθάριστου προσόδου, περι ής περαιτέρω.

Άκαθάριστος πρόσοδος τής γεωργικής εκμεταλλεύσεως τής οικογενείας τών άγροτοπαίδων και συμμετοχή.

Καθ' όσον άφορά εις τó οικογενειακόν γεωργοκτηνοτροφικόν εισό-

δημα τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων, τὰ συγκεντρωθέντα στοιχεῖα περιελήφθησαν εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Η 10

Οἰκογενειακὸν γεωργοκτηνοτροφικὸν εἰσόδημα τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων

Εἰσόδημα εἰς δραχμὰς	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθ.	%
Ὁ ὅ δ ἔ ν	2	1,94	18	8,79
1 — 5.000	7	6,79	25	12,19
5.001 — 10.000	16	15,53	41	20,00
10.001 — 15.000	23	22,33	39	19,02
15.001 — 20.000	10	9,70	27	13,17
20.001 — 25.000	13	12,62	16	7,80
25.001 — 30.000	11	10,67	15	7,31
30.001 — 35.000	2	1,94	4	1,95
35.001 — 40.000	4	3,88	5	2,47
40.001 — 45.000	1	0,97	3	1,46
45.001 — 50.000	3	2,91	4	1,95
50.001 — 55.000	2	1,94	3	1,46
55.001 — 60.000	2	1,95	2	0,97
60.001 — 65.000	1	0,98	0	0,00
65.001 — 70.000	3	2,92	2	0,97
70.001 — 75.000	1	0,98	0	0,00
75.001 — 80.000	2	1,95	1	0,49
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως εὐρέθη α) διὰ τοὺς μετέχοντας ὁ ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος $\bar{x}_1 = 22.350$, δρχ., ἡ τυπικὴ ἀπόκλισις $S_1 = 11.494$ καὶ τὸ τυπικὸν σφάλμα $S\bar{x}_1 = 1132,59$, β) διὰ τοὺς μὴ μετέχοντας : $\bar{x}_2 = 15.500$, δρχ., $S_2 = 9201,9$ καὶ $S\bar{x}_2 = 642,698$.

Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω μέσων ὄρων εὐρέθησαν στατιστικῶς σημαντικαί (t = 2,07 ἔναντι t 0,05 = 1,97 διὰ βαθμοὺς ἐλευθερίας $n_1 + n_2 - 2 = 103 + 205 - 2 = 306$) καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ὕψος τοῦ οἰκογενειακοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ εἰσοδήματος ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὸ πρόγραμμα.

Εἶναι φυσικόν, ἀγρόται μὲ ὑψηλὸν γεωργικὸν εἰσόδημα νὰ ἐπιθυμοῦν τὴν ἐπαγγελματικὴν γεωργικὴν κατάρτισιν τῶν τέκνων των καὶ ἰδιαιτέρως τῶν διαδόχων των εἰς τὴν γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Κύριον ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς τῶν ἀγροτοπαίδων καὶ συμμετοχή.

Ἐκ τῶν ἐρωτηθέντων 103 μετεχόντων καὶ 205 μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων αἱ συγκεντρωθεῖσαι πληροφορίαι διαλαμβάνονται εἰς τὸν κάτωθι πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Σ 11

**Κύριον επάγγελμα του πατρός των μετεχόντων
και μη μετεχόντων αγροτοπαίδων**

Κύριον επάγγελμα των γονέων	Μετέχοντες		Μη μετέχοντες	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Γεωργοί	84	81,55	140	68,29
Επαγγελματίαι	10	9,70	36	17,56
Έργαται	3	2,92	15	7,31
Υπάλληλοι	6	5,83	14	6,84
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Έκ του πίνακος τούτου προκύπτει ότι: α) τὰ 81,55% τῶν μετεχόντων αγροτοπαίδων εἶναι τέκνα γεωργῶν καὶ τὸ ὑπόλοιπον ποσοστὸν, ἥτοι 18,45% εἶναι τέκνα διαφόρων ἐπαγγελματιῶν, ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων καὶ β) τὰ 68,29% τῶν μὴ μετεχόντων αγροτοπαίδων εἶναι τέκνα γεωργῶν καὶ τὸ ὑπόλοιπον ποσοστὸν, ἥτοι 31,71% εἶναι τέκνα κυρίως ἐπαγγελματιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων.

Έκ τῆς συγκρίσεως τῶν κατὰ τ' ἄνωτέρω ποσοστῶν τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων αγροτοπαίδων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ κύριον επάγγελμα τοῦ πατρός των, προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ γεωργικὸν επάγγελμα τοῦ πατρός εἶναι παράγων ἐπηρεάζων (διαφορὰ 81,55% - 68,29% = 13,26%), τὴν συμμετοχὴν τῶν αγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Β'. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΔΡΩΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΟΠΑΙΔΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο περιλαμβάνονται τὰ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἐκ τῆς στατιστικῆς ἐπεξεργασίας τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς παράγοντας τοὺς ἐπιδρῶντας ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

1. Προϋπάρχουσαι παραστάσεις.

Ὡς προϋπάρχουσαι παραστάσεις ἐξητάσθησαν :

α) Ἡ ἀπασχόλησις τῶν ἀγροτοπαίδων κατὰ τὴν μαθητικὴν ἡλικίαν εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον καὶ

β) Ἡ προηγηθεῖσα ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα.

α) Ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον ἐξητάσθη ὡς τοιαύτη: γενομένη τόσο μετὰ τὸν Δημοδιδάσκαλον ὅσον καὶ μετὰ τὸν Γεωπόνον καὶ διηρηνήθη ἢ ἐν λόγῳ ἀπασχόλησις εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τόσο τῶν μετεχόντων ὅσον καὶ τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων.

Αἱ ἀπαντήσεις τῶν ἀγροτοπαίδων, οἱ ὁποῖοι ἠσχολήθησαν εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον μετὰ τὸν Δημοδιδάσκαλον, διαλαμβάνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Η 12

**Ἀπασχόλησις ἀγροτοπαίδων κατὰ τὴν μαθητικὴν ἡλικίαν
εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον μετὰ τὸν Δημοδιδάσκαλον**

Ἐσχολήθησαν (ναὶ ἢ ὄχι)	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
Ναὶ	65	63,10	132	64,39
Ὁχι	38	36,90	73	35,61
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῶν δεδομένων τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι τὸ αὐτὸ περίπου ποσοστὸν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων ἠσχολήθη κατὰ τὴν μαθητικὴν ἡλικίαν εἰς σχολικὸν κῆπον μετὰ τὸν Δημοδιδάσκαλον καὶ κατὰ συνέπειαν μᾶλλον δὲν ἔχει ἐπίδρασιν ἢ τοιαύτη.

άπασχόλησις εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Αἱ ἀπαντήσεις τῶν ἀγροτοπαίδων, οἱ ὅποιοι ἠσχολήθησαν εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον μὲ τὸν Γεωπόνον διαλαμβάνονται εἰς τὸν κατωτέρω πῖνακα :

Π Ι Ν Α Κ Ε 13

Ἐπασχόλησις τῶν ἀγροτοπαίδων κατὰ τὴν μαθητικὴν ἡλικίαν εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον μὲ τὸν Γεωπόνον

Ἐσχολήθησαν (ναὶ ἢ ὄχι)	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
Ναὶ	20	19,42	35	17,07
Ὁχι	83	80,58	170	82,93
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πῖνακος τούτου προκύπτει ὅτι ποσοστὸν 19,42% ἐκ τῶν μετεχόντων καὶ 17,07% ἐκ τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων ἠσχολήθη μὲ τὸν Γεωπόνον εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον.

Ἡ ὑπὲρ τῶν μετεχόντων διαφορὰ τῶν δύο ποσοστῶν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔνδειξις, ὅτι ἔχει ἐπίδρασιν ἡ ἀπασχόλησις αὕτη τῶν ἀγροτοπαίδων μὲ τὸν Γεωπόνον ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

β) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐκ τῆς προηγουμένης ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ποσοστὸν 87,80% τῶν ἐρωτηθέντων ἐκ τῶν μὴ μετεχόντων εἶχον πληροφορηθῆ κατὰ ἓνα οἶονδήποτε τρόπον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος εἰς τὰς κοινότητάς των καὶ 12,20% ἠγνόουν τοῦτο.

Ἐκ τῶν πληροφορηθέντων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος κατὰ τὰ ἀνωτέρω ποσοστὸν 24,88% ἔλαβε μέρος εἰς μίαν τοῦλάχιστον ἐκπαιδευτικὴν δραστηριότητα. Ἄρα ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων.

Διηρηνήθησαν περαιτέρω α) οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους δὲν συμμετέχουν ἤδη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτόπαιδες, οἱ ὅποιοι ἔλαβον τοῦλάχιστον μίαν φοράν μέρος εἰς δραστηριότητά τινὰ τοῦ προγράμματος καὶ β) οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἔλαβον μέρος εἰς δραστηριότητα οἱ οὐδὲν συμμετασχόντες, μολοντί εἶχον πληροφορηθῆ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος.

Αἱ ἀπαντήσεις ἐπὶ σχετικοῦ ἐρωτήματος διὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Π Ι Ν Α Ξ 14

Λόγοι διά τούς όποιους διέκοψαν οί άγροτόπαιδες τήν συμμετοχήν των εις τήν έκπαίδευσιν.

Λ ό γ ο ι	Μή μετέχοντες	
	Άριθμός	%
Μεγάλος φόρτος γεωργικών έργασιών	17	33,33
Άλλαγή του επαγγελματικού προσανατολισμού	11	21,57
Άμέλεια	11	21,57
Ήσαν μαθηταί και δέν είχαν χρόνον	8	15,69
Ήτο άκατάλληλος ή ώρα των συγκεντρώσεων	4	7,84
	51	100,00

Αί άπαντήσεις επί σχετικού έρωτήματος διά τήν δευτέραν περίπτωσην είναι αί ακόλουθοι:

Π Ι Ν Α Ξ 15

Λόγοι διά τούς όποιους δέν παρηκολούθησαν δραστηριότητας οί ούδόλωσ μετασχόντες.

Λ ό γ ο ι	Μή μετέχοντες	
	Άριθμός	%
Μεγάλος φόρτος γεωργικών έργασιών	41	25,78
Δέν τούς ένδιέφερον τά θέματα	39	24,53
Ήσαν μαθηταί και δέν είχαν χρόνον	25	15,72
Άμέλεια	19	11,95
Άκατάλληλος ή ώρα των συγκεντρώσεων	18	11,32
Άλλαγή του επαγγελματικού προσανατολισμού	14	8,81
Δέν είναι άγροτόπαιδες	2	1,26
Είναι αναλφάβητος και έδίστασε	1	0,63
	159 (1)	100,00

Έκ τών στοιχείων άμφοτέρων τών άνωτέρω πινάκων προκύπτει ότι ό Γεωπόνος Γεωργικών Έφαρμογών είναι δυνατόν νά λάβη πλείστα μέτρα προκειμένου νά διευκολύνη τήν συμμετοχήν εις τήν έκπαίδευσιν άγροτοπαίδων, οί όποιοι διά τούς άναφερομένους ύπ' αύτών λόγους δέν λαμβάνουν σήμερον μέρος.

2. Επίδρασις του οικογενειακού περιβάλλοντος.

Διά τήν έξακρίβωσιν τής επίδράσεως του οικογενειακού περιβάλλοντος έξητάσθησαν α) ή συμμετοχή ή μή μέλους τής οικογενείας του

(1) 5 έρωτηθέντες άνέφερον πλείονας του ένός λόγους.

ἀγροτόπαιδος εἰς τὸν γεωργικὸν συνεταιρισμὸν, β) ἡ προοδευτικότητα ἢ ἡ συντηρητικότητα τοῦ πατρὸς τοῦ ἀγροτόπαιδος καὶ γ) αἱ ἀπόψεις τῆς οἰκογενείας του ἐπὶ τῆς ὠφελιμότητος ἢ μὴ τοῦ προγράμματος.

α) Ἡ πρώτη διαπίστωσις ἐξ ἀναλόγου ἐρωτήματος ὑπῆρξεν ὅτι εἰς ἀπάσας τὰς κοινότητας τῆς ἐρέυνης λειτουργοῦν γεωργικοὶ συνεταιρισμοί.

Ἡ συμμετοχὴ ἢ μὴ μέλους τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγροτόπαιδος εἰς τὸν γεωργικὸν συνεταιρισμὸν μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων ἐμφαίνεται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Σ 16

Συμμετοχὴ μέλους τῆς οἰκογενείας εἰς γεωργικὸν συνεταιρισμὸν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων

Εἶναι μέλη γεωργικῶν συνεταιρισμῶν (ναὶ ἢ ὄχι)	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%	Ἀριθμὸς	%
Ναὶ	63	61,16	120	58,54
Ὁχι	40	38,84	85	41,46
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

Ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ποσοστὸν 61,16 % τῶν μετεχόντων καὶ 58,54% τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων ἀνήκουν εἰς οἰκογενείας, τῶν ὁποίων μέλη μετέχουν εἰς τοὺς ἑκαστοῦ γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς.

Ἡ ὑπὲρ τῶν μετεχόντων διαφορὰ τῶν δύο ποσοστῶν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔνδειξις ὅτι ἔχει ἐπίδρασιν ἢ συμμετοχὴ μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τοὺς γεωργικοὺς συνεταιρισμοὺς ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν τελευταίων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

β) Ἡ προοδευτικότης ἢ ἡ συντηρητικότης τοῦ πατρὸς τοῦ ἀγροτόπαιδος ἐξητάσθη ἐκ τῶν ἐξῆς στοιχείων :

1) Ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς συνεργασίας τοῦ πατρὸς μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας των κατὰ τὴν λήψιν πάσης φύσεως ἀποφάσεων.

2) Ἐκ τῆς κατόπιν ἰδικῆς των πρωτοβουλίας ἢ μετὰ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς ἐκτελέσεως ὑπὸ τῶν ἀγροτοπαίδων γεωργικῶν τινῶν ἐργασιῶν εἰς τὴν πατρικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ εἰς τὰ ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα.

Διὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν αἱ ληφθεῖσαι ἀπαντήσεις διαλαμβάνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα.

Π Ι Ν Α Κ Ξ 17

Βαθμός συνεργασίας τών γονέων μετά τών μελών τής οικογενείας των

Βαθμός συνεργασίας	Μετέχοντες		Μή μετέχοντες	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Οί γονείς λαμβάνουν αποφάσεις συνεργαζόμενοι μετά τών μελών τής οικογενείας των	63	66,31	106	57,30
Οί γονείς αποφασίζουν μόνοι	32	33,69	79	42,70
Σύνολον	95	100,00	185	100,00

Έκ τών δεδομένων του πίνακος τούτου προκύπτει ότι ποσοστόν 66,31 % εκ τών μετεχόντων και 57,30 % εκ τών μη μετεχόντων ανήκουν εις οικογενείας, τών όποιών οί γονείς συνεργάζονται μετά τών μελών τής οικογενείας των διά τήν λήψιν αποφάσεων.

Η ύπέρ τών μετεχόντων διαφορά τών δύο ποσοστών δεικνύει ότι ή δημοκρατική νοοτροπία τών γονέων, έξεταζομένη μέ τό κριτήριον τής συνεργασίας τούτων μετά τών έτέρων μελών τής οικογενείας κατά τήν λήψιν αποφάσεων, είναι δυνατόν να επιδρά επί τής συμμετοχής τών άγροτοπαίδων εις τήν εκπαίδευσιν.

Διά τήν δευτέραν περίπτωσην, ήτοι διά τήν εξακρίβωσιν τής με ιδικήν των πρωτοβουλίαν ή μέ τήν καθοδήγησιν του πατρός εκτέλεσεως υπό τών άγροτοπαίδων ώρισμένων γεωργικών έργασιών εις τήν πατρικήν εκμετάλλευσιν, έξητάσθησαν ώς τοιαύται έργασίαι τόσον διά τούς μετέχοντας όσον και διά τούς μη μετέχοντας άγροτόπαιδας αί έξής: ή σπορά, ή εκλογή του τύπου του λιπάσματος, ή εκτέλεσις τής λιπάνσεως, ή καταπολέμησις τών άσθeneιών και τών έντόμων, ή συγκομιδή τών προϊόντων, ή πληρωμή τής άμοιβής χρησιμοποιουμένων εργατών και αί εισπράξεις εκ τής διαθέσεως τών προϊόντων.

Παραθέτομεν κατωτέρω τά συγκεντρωθέντα στοιχεία κατ' είδος γεωργικής έργασίας.

Π Ι Ν Α Κ Ξ 18

Έκτελεσις υπό τών άγροτοπαίδων γεωργικών έργασιών εις τήν πατρικήν εκμετάλλευσιν μέ ιδικήν των πρωτοβουλίαν ή μέ τήν καθοδήγησιν του πατρός.

Είδος γεωργικής έργασίας	Μετέχοντες		Μή μετέχοντες	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%
I. Σπορά				
Μέ καθοδήγησιν του πατρός	45	60,81	56	66,66
Μέ πρωτοβουλίαν του άγροτόπαιδος	29	39,19	28	33,34
Σύνολον (1)	74	100,00	84	100,00

(1) Είς τά συναφή έρωτήματα δέν απήνητησαν άγροτόπαιδες μικράς ηλικίας. οί όποιοι δέν ασχολούνται μέ κοπιώδεις γεωργικές έργασίας, ώς και τοιοῦτοι εργαζόμενοι εις άλλα επαγγέλματα.

Είδος γεωργικής εργασίας	Μετέχοντες		Μη μετέχοντες	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%
2. Έκλυση του τύπου του λιπάσματος				
Με καθοδήγησιν του πατρός	48	60,00	81	88,05
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	32	40,00	11	11,95
Σύνολον ⁽¹⁾	80	100,00	92	100,00

3. Λιπανοίς				
Με καθοδήγησιν του πατρός	30	36,10	50	46,72
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	53	63,90	57	53,28
Σύνολον ⁽¹⁾	83	100,00	107	100,00

4 Καταπολέμησις ασθενειών και έντόμων				
Με καθοδήγησιν του πατρός	29	35,80	64	79,01
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	52	64,20	17	20,99
Σύνολον ⁽¹⁾	81	100,00	81	100,00

5. Συγκομιδή προϊόντων				
Με καθοδήγησιν του πατρός	30	36,14	33	39,76
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	53	63,86	50	60,24
Σύνολον ⁽¹⁾	83	100,00	83	100,00

6. Πληρωμή άμοιβής εργατών				
Με καθοδήγησιν του πατρός	69	90,78	75	86,21
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	7	9,22	12	13,79
Σύνολον ⁽¹⁾	76	100,00	87	100,00

7. Εισπράξεις εκ διαθέσεως προϊόντων				
Με καθοδήγησιν του πατρός	67	91,78	75	89,28
Με πρωτοβουλίαν του αγροτόπαιδος	6	8,22	9	10,72
Σύνολον ⁽¹⁾	73	100,00	84	100,00

Έκ των στοιχείων των άνωτέρω πινάκων προκύπτουν τά κάτωθι συμπεράσματα καθ' όσον άφορᾷ εις τās δυνατότητας, τās όποιās έχουν συγκριτικῶς, μετέχοντες και μη μετέχοντες άγροτόπαιδες, ώς εκ του προοδευτικοῦ ή συντηρητικοῦ του χαρακτήρος του πατρός των, να αναπτύξουν ή όχι πρωτοβουλίας εις τήν εκτέλεσιν των συγκεκριμένων κατά τά άνωτέρω εργασιών.

(1) Εις τά συναφή έρωτήματα δέν άπήνητησαν άγροτόπαιδες μικρῆς ηλικίας, οι όποιοι δέν ασχολοῦνται με κοπιώδεις γεωργικάς εργασίας, ώς και τοιοῦτοι εργαζόμενοι εις άλλα επαγγέλματα.

Κατ' ἀρχήν, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων καθίσταται φανερόν ὅτι αἱ δυνατότητες ἀναπτύξεως πρωτοβούλου ἐργασίας ἐκ μέρους τόσο τῶν μετεχόντων ὅσον καὶ τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων, συγκριτικῶς πρὸς τὴν τάσιν τοῦ πατρὸς τούτων, ὅπως ἔχουν τὰ τέκνα των ὑπὸ τὴν καθοδήγησίν των, κυμαίνονται κατ' εἶδος ἐξετασθείσης γεωργικῆς ἐργασίας εἰς σημαντικά, κατὰ περίπτωσιν ἐργασίας, περιθώρια.

Περαιτέρω διὰ τὰς ἐξετασθείσας γεωργικὰς ἐργασίας τῆς σπορᾶς, τῆς ἐκλογῆς τοῦ τύπου τοῦ λιπάσματος, τῆς λιπάνσεως, τῆς καταπολεμήσεως τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ἐντόμων καὶ τῆς συγκομιδῆς τῶν προϊόντων (1 - 5), τὰ ποσοστὰ τῶν μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων, τὰ ὅποια ἐκτελοῦν τὰς ἐν λόγῳ ἐργασίας μετὴν καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς των, εἶναι μικρότερα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν μὴ μετεχόντων τοιούτων.

Αἱ διαφοραὶ τῶν κατὰ περίπτωσιν γεωργικῆς ἐργασίας, ὡς ἄνω, ποσοστῶν, δεικνύουν ὅτι οἱ μετέχοντες ἀγροτόπαιδες ἀνήκουν εἰς οἰκογενείας, τῶν ὁποίων ὁ πατήρ ἀφίνει σχετικῶς μεγαλύτεραν πρωτοβουλίαν εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν γεωργικῶν ἐργασιῶν, παρὰ ὁ πατήρ τῶν μὴ μετεχόντων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ δημοκρατικὴ νοοτροπία τοῦ πατρὸς μᾶλλον ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Εἰς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν, ἤτοι τὰς πληρωμὰς ἀμοιβῆς ἐργατῶν καὶ τὰς εἰσπράξεις (6 - 7) τὰ ποσοστὰ τόσο τῶν μετεχόντων ὅσον καὶ τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων, τὰ ὅποια ἐκτελοῦν τὰς ἐν λόγῳ ἐργασίας μετὴν καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς εἶναι τὰ αὐτὰ περίπου. Καλύπτουν ὁμως τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῶν περιπτώσεων 90,78% διὰ τὰς πληρωμὰς καὶ 91,78% διὰ τὰς εἰσπράξεις τῶν μετεχόντων καὶ 86,21% καὶ 89,28% τῶν μὴ μετεχόντων καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ποσοστὸν τῶν ἀγροτοπαίδων τῶν δυναμένων νὰ ἐκτελοῦν τὰς ἐν λόγῳ ἐργασίας μετ' ἰδικὴν των πρωτοβουλίαν εἶναι μειωμένον εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἀντιστοίχως 9,22% καὶ 8,22% εἰς τοὺς μετέχοντας καὶ 13,79% καὶ 10,72% εἰς τοὺς μὴ μετέχοντας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ἐπίσης ὅτι οἱ γονεῖς δίδουν μεγαλύτεραν πρωτοβουλίαν εἰς τὰ τέκνα των εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκτελέσεως τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν εἰς τὴν γεωργικὴν ἐκμετάλλευσίν των μᾶλλον παρὰ εἰς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν.

Τοῦτο πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὴν οἰκονομικὴν στενότητα τῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας καὶ τὴν ἀβεβαιότητα διὰ τὴν εὐστάθειάν της, ἢ ὅποια δὲν ἀφίνει εὐρέα περιθώρια ἀναπτύξεως πρωτοβουλιῶν ἀπὸ τὰ νεαρὰ μέλη της.

Εἰδικώτερον διὰ τοὺς μετέχοντας ἀγροτόπαιδας διηρευνήθη ἰδιαιτέρως ἢ ἔναντι αὐτῶν συναφῆς συμπεριφορὰ τοῦ πατρὸς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τόσο εἰς τὴν πρωτοβουλίαν των διὰ τὴν εἰσαγωγήν βελτιώ-

σεων εις την πατρικην εκμετάλλευσιν, βάσει τῶν κατὰ την παρακολούθησιν τῶν εκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων κτωμένων γνώσεων, ὅσον καὶ διὰ την ἐκτέλεσιν τῶν βάσει τοῦ προγράμματος πρακτικῆς ἐξασκήσεως ἐργασιῶν εις τὰ ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα των.

Παραθέτομεν κατωτέρω τὸν σχετικὸν πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Ξ 19

Συμπεριφορὰ τοῦ πατρὸς κατὰ την προσπάθειαν τοῦ ἀγροτόπαιδος διὰ την εισαγωγὴν βελτιώσεων εις την πατρικὴν εκμετάλλευσιν καὶ την ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν εις τὰ ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα των.

Ε Ἴ δ ο ς ἐ ρ γ α σ ί α ς	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%
1. Εἰσαγωγὴ βελτιώσεων εις την εκμετάλλευσιν.		
Μὲ καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς	12	16,21
Μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ ἀγροτόπαιδος	62	83,79
Σύνολον	74	100,00
2. Ἔργασιαι εις τὰ ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα		
Μὲ καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς	8	11,42
Μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ ἀγροτόπαιδος	62	88,58
Σύνολον	70	100,00

Ἐκ τῶν δεδομένων τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀγροτοπαιδῶν εις την ἐκπαίδευσιν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καλλιέργειαν δημοκρατικῆς νοοτροπίης εις τὸν πατέρα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ὑπὸ τοῦ ἀγροτόπαιδος ἐκτέλεσιν ἐργασιῶν μὲ ἰδικὴν του πρωτοβουλίαν εις πολὺ μεγαλύτερον ποσοστὸν παρὰ μὲ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς.

γ) Ἐπὶ τεθέντος ἐρωτήματος εις τοὺς ἀγροτόπαιδας σχετικῶς μὲ τὰς ἀπόψεις τῶν εις ἃς ἀνήκουν οἰκογενειῶν ἐπὶ τῆς ὠφελιμότητος τοῦ προγράμματος, ἅπαντες ἀπήντησαν ὅτι θεωροῦν αὐτὰ τοῦτο ὠφέλιμον.

Γενικὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπέρασμα προκύπτει ὅτι, μὲ βάσιν τὰ ληφθέντα κριτήρια, τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον φαίνεται ὅτι ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαιδῶν εις την ἐκπαίδευσιν.

3. Σκοποὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς διερευνήσεως τῶν σκοπῶν, ἀμέσων καὶ ἀπωτέρων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀποβλέπουν οἱ μετέχοντες ἀγροτόπαιδες καὶ τοῦ βαθμοῦ κατὰ τὸν ὁποῖον δύνανται οὗτοι νὰ ἀποτελέσουν κίνητρα πρὸς συμμετοχὴν, διαλαμβάνονται εις τὸν κατωτέρω πίνακα.

Π Ι Ν Α Ξ 20

Σκοποι διὰ τούτους ὁποίους μετέχουν οἱ ἀγροτόπαιδες εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Σ κ ο π ο ἰ	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%
Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις	64	62,13
Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις καὶ ψυχαγωγία	24	23,30
Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις, ψυχαγωγία καὶ συμπλήρωσις τῆς σχολικῆς μορφώσεως	7	6,79
Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις καὶ συμπλήρωσις τῆς σχολικῆς μορφώσεως	7	6,79
Συμπλήρωσις τῆς σχολικῆς μορφώσεως	1	0,99
Σύνολον	103	100,00

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὅτι ὁ κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς—κίνητρον πρὸς συμμετοχὴν εἶναι ἡ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις καταλαμβάνουσα, μόνη ἢ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν ψυχαγωγίαν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς σχολικῆς μορφώσεως, τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ἀπαντήσεων.

Ἴσχυρὸν κίνητρον ἐπίσης διὰ τὴν προσέλευσιν ἀποτελεῖ, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ αὐτοῦ πίνακος, ἡ ψυχαγωγία, ἀναφερομένη ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἀκολουθεῖ ἡ συμπλήρωσις τῆς σχολικῆς μορφώσεως ἀναφερομένη ἐν συνδυασμῷ α) μετὰ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ψυχαγωγίαν, β) μετὰ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ γ) μόνη.

Αἱ ἀπαντήσεις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ κίνητρον τοῦτο, τονίζουσι ἐπαρκῶς τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν οἱ ἴδιοι οἱ ἀγροτόπαιδες ἀποδίδουσι εἰς τὴν κάλυψιν τῶν κενῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκ τῆς σχολικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν καὶ τὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ ὁ Δημοδιδάσκαλος εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα, τόσον διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς περιωρισμένης μορφώσεως τῶν ἀγροτοπαίδων ὅσον καὶ διὰ τὴν προσέλευσιν τούτων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐν συμπεράσματι, οἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω σκοποὶ—κίνητρα, μεμονωμένοι ἢ εἰς συνδυασμούς, ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀπαντήσεις τῶν ἀγροτοπαίδων ὡς κάτωθι:

Π Ι Ν Α Ξ 21

Ἀριθμὸς κατὰ τὸν ὁποῖον ἀναφέρονται οἱ διάφοροι σκοποὶ — κίνητρα ὑπὸ τῶν μετεχόντων ἀγροτοπαίδων

Σ κ ο π ο ἰ	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%
Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις	105	71,43
Ψυχαγωγία	29	19,73
Συμπλήρωσις τῆς σχολικῆς μορφώσεως	13	8,84
Σύνολον	(1) 147	100,00

1) Ἀγροτόπαιδες τινες ἀναφέρουν πλείονας τοῦ ἑνὸς σκοποῦς.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀπωτέρους σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιζητοῦν τὴν ἐπαγγελματικὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν, ἐκ τῶν δεδομένων τοῦ κατωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι ἀποβλέπουν εἰς ποσοστὸν 55,88% εἰς τὴν βελτίωσιν, διὰ τῶν κτηθησομένων γνώσεων, τῆς πατρικῆς τῶν ἐκμεταλλεύσεως καὶ εἰς ποσοστὸν 43,13% εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν προσφορὰν ἐργασίας ἐπ' ἀμοιβῇ, ὡς κλαδευταί, ἐμβολιασταί κλπ., εἰς ἄλλους.

Π Ι Ν Α Ξ 22

Ἀπώτεροι σκοποὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιζητοῦν νὰ ἐκπαιδευθοῦν μετέχοντες ἀγροτόπαιδες

Ἀ π ὶ τ ε ρ ο ἰ σ κ ο π ο ἰ	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%
Διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς πατρικῆς ἐκμεταλλεύσεως	57	55,88
Δι' ἐργασίαν ἐπ' ἀμοιβῇ	1	0,98
Δι' ἀμφοτέρους τοὺς σκοποὺς	44	43,14
Σύνολον	102	100,00

4. Ἄτομα συμβάλλοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν.

Ὁ κατωτέρω πίναξ διαλαμβάνει τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς γενομένης προσπάθειας προσδιορισμοῦ τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων, καὶ τῆς ἀξιολογήσεώς των.

Π Ι Ν Α Ξ 23

Ἄτομα συμβάλλοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν

Ἄ τ ο μ α	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	%
Μετέχων ἀγροτόπαις	58	34,12
Γεωπόνος	47	27,64
Γονεῖς	43	25,29
Δημοδιδάσκαλος	10	5,89
Ἀδελφὸς μετέχοντος	7	4,12
Πρόεδρος Κοινότητος	4	2,35
Γραμματεὺς Γεωργικοῦ Συνεταιρισμοῦ	1	0,59
Σύνολον	(1) 170	100,00

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὡς πρῶτος παράγων-ἄτομον ὁ μετέχων ἀγροτόπαις. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐνέχει ἐξαιρετικὴν

1) Ἀγροτόπαιδές τινες ἀναφέρουν πλεονα τοῦ ἐνὸς ἄτομα.

σπουδαιότητα. Ὁ Γεωπόνος, μετὰ τὴν συγκρότησιν εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα τοῦ ἀρχικοῦ πυρῆνος τῆς ομάδος τῶν ἀγροτοπαίδων, εἶναι δυνατὸν μὲ κατάλληλον χειρισμὸν νὰ μεταβιβάσῃ τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν μελῶν ταύτης εἰς τὰ μέλη τοῦ ἐν λόγῳ πυρῆνος.

Περαιτέρω ἀναφέρεται ὁ Γεωπόνος καὶ οἱ γονεῖς καλύπτοντες μετὰ τοῦ μετέχοντος ἀγροτόπαιδος τὰ 87,05% τῶν περιπτώσεων.

Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Γεωπόνου συγκέντρωσις τῶν γονέων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σκοπῶν τοῦ προγράμματος, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἰδικήν του προσπάθειαν καὶ τὴν τοιαύτην τῶν πρώτων συμμετασχόντων ἀγροτοπαίδων, συμβάλλουν εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν. Ταῦτα χωρὶς νὰ παροραῖται ἡ συμβολὴ τοῦ Δημοδιδασκάλου καὶ τῶν ἑτέρων ἀναφερομένων παραγόντων—ἀτόμων εἰς τὸν πίνακα.

Οἱ ὑπὸ τῶν Γεωπόνων χρησιμοποιηθέντες τρόποι ἐνεργείας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων διαλαμβάνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Σ 24

Τρόπος ἐνεργείας τοῦ Γεωπόνου διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων

Τρόποι ἐνεργείας	Μετέχοντες	
	Ἀριθμὸς	ο/ο
Πρόσκλησις τοῦ ἀγροτόπαιδος εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου ἢ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Γεωπόνου	20	42,55
Συνάντησις εἰς τὸν ἀγρὸν	10	21,27
Συνάντησις εἰς τὸ καφενεῖον	8	17,02
Ἐπίσκεψις κατ' οἶκον	5	10,68
Προσωπικὴ ἐπιστολὴ	1	2,12
Πρόσκλησις μέσῳ τοῦ Γεωργικοῦ Συνεταιρισμοῦ	1	2,12
Πρόσκλησις μέσῳ τοῦ πατρὸς	1	2,12
Ἀνακοίνωσις εἰς τὴν ἐκκλησίαν	1	2,12
Σύνολον	47	100,00

Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν χρησιμοποιεῖ τὴν αἴθουσαν τοῦ Μορφωτικοῦ Συλλόγου ἢ τὸ γραφεῖον του, κατὰ κύριον λόγον, διὰ τὴν συνάντησιν μὲ τὸν ἀγροτόπαιδα, ἐπιδιώκει τὴν συνάντησιν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἀγρὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπασχολήσεώς του εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας εἰς μικρότερον ποσοστὸν, εἰς τὸν τόπον ὅπου διέρχεται τὰς ἐλευθέρως ὥρας του, τὸ καφενεῖον καὶ γενικῶς χρησιμοποιεῖ ποικίλους τρόπους, μέσα καὶ ἄτομα.

5. Μέθοδοι διδασκαλίας.

Ἡ ἔρευνα τῆς ἐπιδράσεως τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν μεθόδων διδασκαλίας ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπέδωσε τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κατωτέρω πίνακος.

Π Ι Ν Α Ξ 25

Συμβολή τών διαφόρων μεθόδων διδασκαλίας επί τής συμμετοχής τών αγροτοπαίδων εις τήν εκπαίδευσιν

Μέθοδοι διδασκαλίας	Μετέχοντες	
	Αριθμός	%
Ατομικόν επιβλεπόμενον ἔργον	64	45,39
Ομαδική δραστηριότης	23	16,31
Μεταβατικόν σχολεῖον	23	16,31
Ομαδικόν επιβλεπόμενον ἔργον	12	8,51
Σχολεῖον γεωργικῆς τεχνικῆς	11	7,81
Γεωργικόν μάθημα αἰθούσης	8	5,67
Σύνολον	(1) 141	100,00

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει σαφές τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ συνεργασία τοῦ Γεωπόνου μετὰ τῶν αγροτοπαίδων εἰς τὰ ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα ἔρχεται πρώτη καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς προκαλουμένας ἐντυπώσεις.

Γενικῶς εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἐντυπωσιάζει συγκεκριμένη πρακτικὴ ἀπασχόλησις (μεταβατικόν σχολεῖον, ὁμαδικόν ἐπιβλεπόμενον ἔργον, σχολεῖον γεωργικῆς τεχνικῆς).

Εἰς σημαντικόν ποσοστὸν συμμετέχει εἰς τὴν δημιουργίαν ἐποικοδομητικῶν τῆς συμμετοχῆς τῶν αγροτοπαίδων τάσεων καὶ ἡ ὁμαδικὴ δραστηριότης. Εἶναι φυσικόν οἱ νέοι νὰ ἐπιθυμοῦν τὴν συμμετοχὴν των εἰς ὁμαδικὰς προσπάθειάς πάσης φύσεως.

6. Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν αγροτοπαίδων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν τῶν μετεχόντων καὶ μὴ μετεχόντων αγροτοπαίδων καὶ τῆς ἐπιδράσεως τούτου ἢ μὴ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν εκπαίδευσιν, διὰ τεθέντος σχετικοῦ ἐρωτήματος ἐλήφθησαν ἀπαντήσεις διαλαμβανόμεναι εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα :

Π Ι Ν Α Ξ 26

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν αγροτοπαίδων

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς	Μετέχοντες		Μὴ μετέχοντες	
	Αριθ.	%	Αριθ.	%
Θὰ γίνουσι γεωργοὶ	61	59,22	82	40,00
Θὰ ἀλλάξουσιν ἐπάγγελμα	42	40,78	123	60,00
Σύνολον	103	100,00	205	100,00

(1) Τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν τοῦ πίνακος ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐρωτηθέντων αγροτοπαίδων, διότι τινὲς ἐκ τούτων ἀνέφερον πλείονας τῆς μιᾶς μεθόδους.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ποσοστὸν 59,22% τῶν μετεχόντων καὶ 40,00% τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων ἔχουν προσανατολισθῆ ὀριστικῶς πρὸς τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα.

Ἡ ὑπὲρ τῶν μετεχόντων διαφορὰ τῶν δύο ποσοστῶν δεικνύει ὅτι ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν ἀγροτοπαίδων ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐντύπωσιν προκαλεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι ποσοστὸν 40,78% τῶν μετεχόντων, παρ' ὅ,τι δὲν προτίθεται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα, παρακολουθεῖ τὴν ἐκπαίδευσιν. Τοῦτο προέρχεται πιθανῶς ἐκ τοῦ ὅτι οὗτοι δὲν ἔχουν εἰσέτι εὐρεὶ διέξοδον πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἀσχολοῦνται οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν μὲ τὴν γεωργίαν ἔχουν προβλήματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀπασχολοῦν, καὶ προσέρχονται διὰ τὴν λύσιν των. Ἐξ ἄλλου αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος μὲ τὰς συγκεντρώσεις ἀγροτοπαίδων κλπ. εἶναι λόγος συμμετοχῆς τῶν νέων συνεπείᾳ τῆς τάσεως πρὸς ἐπικοινωνίαν μὲ ἄτομα τῆς αὐτῆς ἡλικίας, πρὸς συγκρότησιν ομάδων κλπ.

Ἄλλοτερον δεδομένον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προκαλῆ τὴν προσοχήν, εἶναι ὅτι ποσοστὸν 40% τῶν μὴ μετεχόντων ἀγροτοπαίδων προτίθεται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα.

Τοῦτο ἐπιβάλλει τὸ σοβαρὸν καθῆκον εἰς τοὺς Γεωπόνους νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐπιτύχουν τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

Τὰ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἐκ τῆς παρουσίας ἐρέυνας διακρινόμενα εἰς τοιαῦτα ἀφορῶντα: Α'. εἰς τὰ χαρακτηριστικά καὶ Β.' εἰς τοὺς παράγοντας τοὺς ἐπιδρῶντας ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Α'. Χαρακτηριστικά τῶν ἀγροτοπαίδων.

Τὰ ἐπιδρῶντα ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν χαρακτηριστικά εἶναι: 1) ἡ ἡλικία, 2) ἡ ἀκαθάριστος πρὸς οδοσ τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγροτόπαιδος καὶ 3) τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς τοῦ ἀγροτόπαιδος. Οὕτω, μετέχουν περισσότερον οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ὁμάδα τῶν μικροτέρων ἡλικιῶν τῶν 13—17 ἐτῶν, οἱ ἀνήκοντες εἰς ἀγροτικὰς οἰκογενείας μὲ μεγαλυτέραν ἀκαθάριστον πρὸσδοον καὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς οἰκογενείας, τῶν ὁποίων ὁ πατήρ ἀσκεῖ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα.

Ἐκ τῶν διαπιστώσεων τούτων προκύπτει ὅτι, ἐὰν οἱ Γεωπόνοι Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν ἀναπτύξουν τὴν προσπάθειάν των πρὸς ἐπίτευξιν συμμετοχῆς πρὸς ἀγροτόπαιδας μὲ αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά, ἔχουν περισσότερας πιθανότητάς νὰ ἐπιτύχουν ταύτην εὐκολώτερον καὶ εἰς συντομώτερον χρονικὸν διάστημα.

Τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζονται ὡς μὴ ἐπιδρῶντα εἰς τὴν συμμετοχὴν εἶναι 1) αἱ γραμματικαὶ γνώσεις τοῦ πατρὸς τῶν ἀγροτοπαίδων, 2) αἱ γραμματικαὶ γνώσεις τῶν ἰδίων τῶν ἀγροτοπαίδων, 3) ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων μελῶν οἰκογενείας καὶ 4) τὸ μέγεθος τῆς πατρικῆς ἐγγείου ἰδιοκτησίας.

Β'. Παράγοντες ἐπιδρῶντες ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Προϋπάρχουσαι παραστάσεις.

Ἐκ τῶν διερευνηθειῶν δύο περιπτώσεων ἦτοι α) τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον, καθ' ὃν χρόνον οὗτοι ἦσαν μαθηταὶ εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον, καὶ β) τῆς προηγηθείσης ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος εἰς τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα, προέκυψαν ἀντιστοίχως τὰ κάτωθι:

α) Ἐπιδρᾶ ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς ἢ ἀπασχόλησις τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον μὲ τὸν Γεωπόνον. Δὲν ὑπάρχει ὁμως τοιαύτη σχέσις καθ' ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν τοιαύτην ἀπασχόλησιν μὲ τὸν Δημοδιδάσκαλον.

Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐπιβάλλει τὴν καταβολὴν ἐκ μέρους τοῦ Γεωπόνου Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν συντόνων προσπαθειῶν, ἀξιοποιήσεως τῶν καθιερωθέντων μέτρων, ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς οἰκονομικῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐνισχύσεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς ὑπαίθρου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν σχολικῶν κήπων καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς χορηγήσεως τεχνικῶν ὁδηγῶν διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν των.

Οὕτω, πρέπει οὗτος νὰ ἐπωφεληθῆται πάσης εὐκαιρίας κατὰ τὰς μετακινήσεις του εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας νὰ ἐπισκέπτεται τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον, νὰ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς μαθητὰς τῶν δύο τελευταίων τάξεων κυρίως καὶ νὰ ἀπασχολῆ αὐτοὺς, βάσει κοινοῦ μετὰ τοῦ Δημοδιδασκάλου προγράμματος, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον, εἰς γεωργικὰς ἐργασίας τοῦ σχολικοῦ κήπου.

β) Ἡ προηγηθεῖσα ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος ἀποδεικνύεται παράγων συμβάλλον εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀγροτοπαίδων.

Μὲ κατάλληλον τεχνικὴν ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγάγῃ τοῦτον εἰς πρωταρχικὸν παράγοντα συμμετοχῆς ἀπάντων τῶν ἀγροτοπαίδων τῆς κοινότητος.

Οὕτω, ἡ ἀνάπτυξις ἐντυπωσιακῶν ἐκπαιδευτικῶν δραστηριοτήτων εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπαγγελματικῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως (ὀργάνωσις συνεργασίας εἰς ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα μὲ ἐντυπωσιακὰ ἀποτελέσματα ἢ εἰς ὁμαδικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα, ἢτοι τοιαῦτα ἐκτροφῶν καὶ καλλιεργείων, μὲ νέας φυλὰς ζώων καὶ εἶδη καὶ ποικιλίας φυτῶν κλπ.), ἢ ὀργάνωσις πάσης φύσεως ὁμαδικῶν δραστηριοτήτων, πολιτιστικοῦ, κοινωνικοῦ κλπ. περιεχομένου (θεατρικῶν παραστάσεων, προσπαθειῶν ὀργανώσεως ἀλληλοβοηθείας κλπ.) ὡς καὶ ὁμαδικῶν ἐργασιῶν ἀποσκοποῦσιν εἰς τὴν πάσης φύσεως προαγωγὴν τῆς ἀγροτικῆς κοινότητος (ἢ οἰκοδόμησις τῆς αἰθούσης τοῦ Μορφωτικοῦ Συλλόγου — τοῦ πνευματικοῦ κέντρου τῆς ἀγροτικῆς νεότητος τῆς κοινότητος — ἢ ἐκτέλεσις μικρῶν ἔργων ὁδοποιίας, ἀναδασώσεων κλπ.), πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν στοιχεῖα προκαλοῦντα τὴν προσοχὴν τὸσον τῶν ἀγροτοπαίδων ὅσον καὶ τοῦ περιβάλλοντος αὐτῶν (γονέων, τοπικῶν ἀρχῶν κλπ.) καὶ δημιουργοῦν ἰσχυρὰ κίνητρα πρὸς συμμετοχὴν.

Ἐπίδρασις τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος.

Ἐκ τῶν διερευνηθεισῶν περιπτώσεων, προκύπτει ὅτι ἡ ιδιότης τῆς οἰκογενείας ὡς μέλους τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ, ἢ προοδευτικότης τοῦ πατρὸς καὶ αἱ εὐνοϊκαὶ ἀπόψεις τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγροτόπαιδος

ἐπὶ τῆς ὠφελιμότητος τοῦ προγράμματος ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐκ τούτων ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν πρέπει κατὰ τὴν προσπάθειαν προσελκύσεως τῶν ἀγροτοπαίδων νὰ συλλέγη κατὰ τὸ δυνατόν περισσοτέρας συναφείς μὲ τὰ ἀνωτέρω πληροφορίας, πρὸ πάσης σχετικῆς προσπάθειάς του, διὰ τὴν ἀνάλογον ἀξιοποίησίν των. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀναπτύξη δραστηριότητος προαγούσας τὴν προοδευτικότητα τοῦ πατρὸς τῶν ἀγροτοπαίδων διὰ τῆς παροτρύνσεως τούτου εἰς τὸ νὰ καταστῇ μέλος τῆς τοπικῆς συνεταιριστικῆς ὀργανώσεως, διὰ τῆς ὀργανώσεως συνεργασιῶν μετὰ τῶν ἀγροτοπαίδων εἰς ἀτομικὰ ἐπιβλεπόμενα ἔργα, ὅπου προβλέπεται ἢ μὲ ἰδικὴν των πρωτοβουλίαν καὶ οὐχὶ μὲ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ μὲ τὴν παρακολούθησιν τοῦ Γεωπόνου μόνον, ἐκτέλεσις τῶν πάσης φύσεως γεωργικῶν ἔργασιῶν.

Σκοποὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν ἀγροτοπαίδων.

Ἐκ τῆς σχετικῆς διερευνήσεως προέκυψεν ὅτι τόσον οἱ σκοποὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὅσον καὶ ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν ἀγροτοπαίδων συνδέονται ἰσχυρῶς μὲ τὴν συμμετοχὴν.

Ἡ κατὰ τρόπον ἔντονον ἐπομένως προβολή, διὰ τῆς ὀργανώσεως εἰδικῶν συγκεντρώσεων τῶν γονέων τῶν ἀγροτοπαίδων, διὰ τῶν προσωπικῶν μετ' αὐτῶν ἐπαφῶν κ.λ.π., τόσον τοῦ βασικοῦ σκοποῦ τοῦ προγράμματος, ἢ τοῦ γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀγροτοπαίδων ὅσον καὶ τῶν δυνατοτήτων, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ Γεωπόνος νὰ λύη τὰ ποικίλα προβλήματα, τὰ ὁποία ἀντιμετωπίζει ὁ ἀγρότης, θὰ ἔχη ὡς συνέπειαν τὴν μεγαλυτέραν κινητοποίησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς κοινότητος καὶ τῶν ἰδίων τῶν ἀγροτῶν καὶ τὴν δημιουργίαν ἀτμοσφαιρας ὑποβοηθητικῆς τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτοπαίδων.

Ἡ αὐτὴ προσπάθεια, ἐὰν γίνῃ ἐπίσης κατ' εὐθείαν καὶ πρὸς τοὺς ἀγροτοπαίδας τῆς ἡλικίας τῶν 17—21 ἐτῶν, θὰ εὖρη πρόθυμον ἀνταπόκρισιν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς συναφοῦς πείρας μας. Τοῦτο, διότι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἔχουν ἤδη ἀρχίσει νὰ ἐκδηλοῦνται ἔντονοι ἀνησυχία σχετικῶς μὲ τὴν ἐξασφάλισιν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ τὴν προκοπὴν των.

Ἐκδήλωσις αὐτῆς τῆς ἀνησυχίας εἶναι καὶ ἡ παρατηρουμένη μετακίνησις τῶν ἀγροτοπαίδων αὐτῆς τῆς ἡλικίας τόσον, καὶ κυρίως, πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα τῆς χώρας μας ὅσον καὶ πρὸς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐκ τῆς ἐρεῦνης προκύπτει ὅτι ἐκ τῶν μετεχόντων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀγροτοπαίδων τὰ 59,22% ἐδήλωσαν ὅτι θὰ γίνουν γεωργοὶ καὶ τὰ 40,78% ὅτι θὰ ἀλλάξουν ἐπάγγελμα,

Είναι άγνωστον ποιον ποσοστον εκ των άγροτοπαίδων τής δευτέρας κατηγορίας θα εύρη διέξοδον προς έτερα επαγγέλματα.

Έαν ληφθῆ επίσης υπ' όψιν ότι εκ των μη μετεχόντων εις τήν εκπαίδευσιν άγροτοπαίδων τα 40%, κατά τήν δήλωσίν των, προτίθενται να ακολουθήσουν το γεωργικόν επαγγελμα, ή εικών, καθ' όσον άφορα εις τον προσανατολισμόν των προς το γεωργικόν επαγγελμα, είναι ένθαρρυντική και ή προοπτική δια τήν ανάπτυξιν του προγράμματος είναι πολύ καλή.

Η διαπίστωση αυτη, το καθ' ήμας, επιβάλλει βαρείας υποχρεώσεις και τήν λήψιν συντόνων μέτρων, ώστε υπό τήν επίδρασιν των συγχρόνων εξελίξεων να μη μεταβληθῆ, όσον είναι άπαραίτητον, ή κατά τα άνωτέρω εικών.

Ούτω, παραλλήλως προς τα ληπτέα γενικώτερα μέτρα δια τήν έξύψωσιν τής επαγγελματικής γεωργικής συνειδήσεως, ή όποια, ως γνωστόν, είναι συνάρτησις τής οικονομικής ίκανοποιήσεως των άγροτων εκ τής επαγγελματικής άπασχολήσεώς των με τήν γεωργίαν, επιβάλλεται να κινηθῆ εις συναγεμόν δραστηριότητος πάσα άρμοδία κρατική υπηρεσία δια τήν ταχεϊαν εκπαίδευσιν των εν λόγω άγροτοπαίδων.

Η άνάγκη αυτη κρίνεται τοσοϋτον μάλλον μεγαλυτέρα καθ' όσον οι σημερινοί άγροτόπαιδες θα είναι οι ενήλικοι άγρόται μετα μίαν δετίαν — δετίαν, οι όποιοι θα είναι υποχρεωμένοι να αντιμετώπισουν τους ξένους συναδέλφους των εις τήν Εϋρωπαϊκήν Κοινήν Άγοράν, εις τον σκληρότατον άγώνα τής προσελκύσεως των καταναλωτων των προϊόντων των δια τήν επιβίωσιν και τήν προκοπήν των.

Τα άποτελέσματα εκ τής μέχρι τουδε εφαρμογής του προγράμματος είναι έντυπωσιακά, παρά τα ποικίλα περιοριστικά αίτια.

Ός τοιαϋτα αίτια ενδοϋμεν κυρίως, α) τον δυσαναλόγως μικρόν αριθμόν Γεωπόνων εν συγκρίσει προς τον αριθμόν των κοινοτήτων τής περιοχής του τομέως των και τας όσημέραι όγκουμένας γεωργεκπαιδευτικές άνάγκας των άγροτων, β) τήν έλλειψιν μέσων κινήσεως, ή όποια έχει ως συνέπειαν ό Γεωπόνος να σπαταλά τον χρόνον του εις μετακινήσεις δια λεωφορείων, υποζυγίων κ.λ.π. και εις υποχρεωτικές, ως εκ των συγκοινωνιακών συνθηκών, ήτοι άνευ υπηρεσιακού άποχρώντος λόγου, διανυκτερεύσεις, γ) τήν έλλειψιν των αναγκαίων μέσων δια τήν άπρόσκοπτον άσκησιν του λειτουργήματός των (γραφείου, αίθούσης κατ' άγροτικήν κοινότητα δια τας συγκεντρώσεις των άγροτων, άγροτοπαίδων κ.λ.π.) κ.ά.

Παραλλήλως προς τήν προβολήν του βασικού αντικειμενικού σκοποϋ τής γεωργικής εκπαιδεύσεως των άγροτοπαίδων επιβάλλεται και ή παρακίνησις προς ανάπτυξιν πάσης φύσεως εκπαιδευτικών και λοιπων δραστηριοτήτων υπό των ιδίων των άγροτοπαίδων προς τον σκοπόν, όπως διοχετευθῆ το περίσσειμα τής ενεργείας τής άγροτικής

νεότητος πρὸς εὐγενεῖς σκοπούς καὶ ἐπιδιώξεις, ἥτοι τοιαύτας προαγούσας τὴν κοινωνικὴν ἀγωγὴν καὶ ἐπιμόρφωσιν τούτων κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ προγράμματος τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. (1)

Ἄτομα συμβάλλοντα εἰς τὴν συμμετοχὴν.

Διττῶς δυνάμεθα νὰ ἀξιοποιήσωμεν τὴν ἐκ τῆς ἐρεύνης διαπίστωσιν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ μετέχων ἀγροτόπαις εἶναι ὁ πρῶτος παράγων— ἄτομον ὁ συμβάλλων εἰς τὴν συμμετοχὴν.

Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν, κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν προσπαθειῶν του διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος εἰς μίαν συγκεκριμένην κοινότητα, εἶναι σκόπιμον ὅπως ἀναπτύξῃ τὰς πρώτας ἐπαφάς του μετὰ ἀγροτόπαιδας ἔχοντας ἡγετικὰς ἰκανότητας, ἥτοι μετὰ φυσικοὺς ἀρχηγοὺς κοινωνικῶν ὁμάδων ἢ ἄλλως ὁμίλων τῶν νέων τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος. Τοῦτο δὲ διότι ἡ συμμετοχὴ τῶν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν συνεπάγεται τὴν συμμετοχὴν, μετὰ πλείστας πιθανότητας, ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ ὁμίλου τῶν.

Περὶ τῶν ἀγροτοπαίδων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ φυσικὸν τοῦτο προσόν δύνανται νὰ παράσχουν πληροφορίας ὁ Δημοδιδάσκαλος, αἱ ἀρχαὶ τῆς κοινότητος κ.ἄ.

Κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, εὐθύς ὡς ὁ Γεωπόνος Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν συγκροτήσῃ τὸν πυρῆνα τῆς ὁμάδος του, κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πάσης φύσεως δραστηριοτήτων του διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος τῆς συνεργασίας καὶ τῶν ἡγετικῶν ἰκανοτήτων τῶν, ἐπιβάλλεται ὅπως προβάλλῃ τὴν ἀνάγκην αὐξήσεως τῶν μελῶν διὰ τῆς ἰδικῆς τῶν προσπαθείας εἰς τὸ περιβάλλον τῶν καὶ νὰ παράσχῃ ὁδηγίαν διὰ τὸν τρόπον ἐνεργείας τῶν.

Μέθοδοι διδασκαλίας.

Τὸ προκῦψαν ἐκ τῆς ἐρεύνης χαρακτηριστικόν, κατὰ τὸ ὁποῖον τοὺς ἀγροτόπαιδας ἐντυπωσιάζει συγκεκριμένη πρακτικὴ ἐργασιακὴ ἀπασχόλησις κυρίως (ἀτομικὸν ἐπιβλεπόμενον ἔργον, ὁμαδικὸν ἐπιβλεπόμενον ἔργον, μεταβατικὸν σχολεῖον, σχολεῖον γεωργικῆς τεχνικῆς κλπ.) παρὰ ἢ θεωρητικὴ διδασκαλία (γεωργικὸν μάθημα αἰθούσης), ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος τῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας χαραχθείσης γραμμῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐφαρμοστέαν μεθοδολογίαν.

Συμφώνως πρὸς τὴν μεθοδολογίαν ταύτην, εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐξωσχολικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀγροτοπαίδων βασικῶς πρέπει νὰ ἐφαρμόζωμεν τὴν κατ' ἄτομον διδασκαλίαν βάσει λεπτομεροῦς προγράμματος

1) Σελιανίτου: Σπ. Πρόγραμμα Συλλόγου Ἀγροτοπαίδων, ἔκδοσις τῆς Δ/σεως Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν καὶ Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου Γεωργίας.

συνεργασίας άγροτόπαιδος—γονέως και Γεωπόνου (1) και συμπληρωματικώς την όμαδικήν τοιαύτην, ήτοι άντιθέτως προς ό,τι εφαρμόζεται εις την σχολικήν εκπαίδευσιν. Τοϋτο δέ δια τους κάτωθι λόγους :

Εις την σχολικήν εκπαίδευσιν οί μαθηταί έχουν την αύτην ήλικίαν, τās αύτās γραμματικές γνώσεις και την αύτην κοινωνικήν κλπ. πείραν. Διαφέρουν μόνον κατά τās πνευματικές αύτών ίκανότητας. Με βάσιν τό τελευταίον κριτήριο καθορίζεται ύπό τών διδασκάλων, καθηγητών κλπ. τό περιεχόμενον τοϋ διδακτέου μαθήματος. Εφαρμόζεται βασικώς ή μέθοδος τής όμαδικής διδασκαλίας, τής τοιαύτης κατ' άτομον (ίδιαίτερα διδασκαλία δια τους καθυστεροϋντας μαθητās) χρησιμοποιουμένης συμπληρωματικώς.

Εις την έξωσχολικήν εκπαίδευσιν οί άγροτόπαιδες διαφέρουν κατά την ήλικίαν, δεδομένου ότι συμμετέχουν τοιοϋτοι άπό 13 μέχρι 21 έτών, κατά τās γραμματικές γνώσεις και κατά την επαγγελματικήν γεωργικήν, κοινωνικήν και άλλην πείραν. Όπως είναι φυσικόν, αί προμνησθεΐσαι διαφοραί, εις τās όποίας πρέπει νά προστεθή και ή τοιαύτη τών πνευματικών ίκανοτήτων τών άγροτοπαιδων, καθιστοϋν έξαιρετικώς δυσχερή την προσπάθειαν καθορισμοϋ τοϋ περιεχομένου τοϋ διδακτέου μαθήματος και τοϋ επιπέδου, εις τό όποιον πρέπει νά γίνη ή διδασκαλία, και γενικώς την χρησιμοποίησιν τής μεθόδου τής όμαδικής διδασκαλίας. Δια τους λόγους αύτούς, ως έλέχθη και άνωτέρω, εις την έξωσχολικήν εκπαίδευσιν όρθώς εφαρμόζεται βασικώς ή μέθοδος τής κατ' άτομον διδασκαλίας (συνεργασία εις άτομικά επιβλεπόμενα έργα) και συμπληρωματικώς ή τοιαύτη τής όμαδικής (γεωργικά μαθήματα αίθούσης κλπ.).

(1) Σελιανίτου Σπ. Πρόγραμμα επιβλεπομένης πρακτικής έξασκήσεως άγροτοπαιδων. Έκδοσις τής Δ)νσεως Γεωργικών Εφαρμογών και Εκπαιδεύσεως Υπουργείου Γεωργίας, έτος 1960.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Αδαμόπουλος Αντ.** 'Η γεωργοοικονομική εξέλιξις του Νομού Φλωρίνης, εφαρμογή νεωτέρων γεωργοοικονομικών μεθόδων έρευνας, Θεσσαλονίκη 1958.
2. " " Στατιστική, τεύχη Α' και Β', Θεσσαλονίκη 1960.
3. " " Μέθοδος και σχέδιον αξιολογήσεως εις τας Γεωργικὰς Έφαρμογὰς, Θεσσαλονίκη 1959.
4. " " Τὸ ἔδαφος ὡς βασικὸν κριτήριον δειγματοληψίας εις τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἔρευναν, Ἀγροτικὴ Οἰκονομία, Ἀθῆναι 1960.
5. **Anderson W. A.** Farm youth in 4-H Clubs.
6. **Copp J., Clark R.** Factors associated with reenrolment in 4-H.
7. **Έξαρχόπουλος Νικ.** Γενικὴ Διδακτικὴ, Τόμοι Α' καὶ Β'.
8. " " Γενικὴ Παιδαγωγικὴ.
9. **Ζωγράφος Δημήτριος** Ἱστορία τῆς παρ' ἡμῶν Γεωργικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
10. **Grile Lucinda** The relationship of age and other factors to enrolment and continuation in 4-H club work.
11. **Hammonds G.** Teaching Agriculture.
12. **Knight E. B.** Developping educational opportunities for out of school rural young men.
13. **Κάβουρας Γεώργιος** Γεωπόνου καὶ γεωργικὴ πρόοδος, Ἀθῆναι 1963.
14. **Landy P. and Stone C.** The relationship of parental authority patterns to teenage adjustments.
15. **Μουσεῶρος Βασ.** Ἡ εξέλιξις τῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι καὶ τὰ σημερινὰ προβλήματα, Ἀθῆναι 1947.
16. **Παπαγεωργίου Εὐθ.** Αἱ γεωργοοικονομικαὶ ἔρευναι Ἀθῆναι 1947.
17. " " Αἱ γεωργοοικονομικαὶ ἔρευναι, εἰς τὰς διαφόρους χώρας, Θεσσαλονίκη 1956.
18. **Sabrosky Lawrel** 4-H club study findings point the way.
19. " " What studies tell us about enrolments, reenrolments and completion — Ohio 4-H results.
20. " " Tables and data from Western region 4-H study of first year members, 1949.
21. **Stewart W.** Methods of good teaching
22. **Τζωρτζάκη Φωτεινὴ** Οἱ σχολικοὶ συνεταιρισμοί.
23. **Yang Pao H., μετάφρ. Σπ. Σελιανίτου** Ὁδηγὸς διεξαγωγῆς ἐρευνῶν εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Ἔκδοσις Ἰπουργείου Γεωργίας, 1960.
24. **Σελιανίτης Σπυρ.** Ἡ ἐπαγγελματικὴ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, Γεωργικαὶ Ἐφαρμογαί, ἀνέκδοτος μελέτη ἐπαινεθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.
25. " " Πρόγραμμα ἐπιβλεπομένης πρακτικῆς ἐξασκήσεως ἀγροτοπαίδων, ἔκδοσις Ἰπουργείου Γεωργίας 1960.

26.	Σελιανίτης Σπυρ.	Πρόγραμμα δραστηριοτήτων Μορφωτικού Συλλόγου και Έξωσχολικής Όμάδος αγροτοπαίδων, έκδοσις Υπουργείου Γεωργίας 1960.
27.	» »	ΈΗ άρχή τής πρακτικής έξασκήσεως είς τò πρόγραμμα έκπαιδύσεως άγροτοπαίδων, Δελτίον Γεωργικών Έφαρμογών, άρ. 2, 1959.
28.	» »	Έπάγγελμα και έπαγγελματική έκπαίδευσις, Γεωπονικόν Βήμα, άρ. 5, έτος 1956.
29.	» »	Γενική και έπαγγελματική γεωργική έκπαίδευσις, Γεωπονικόν Βήμα, άρ. 29, 1957.
30.	» »	Έ συστηματική έρευνα τής ύφισταμένης καταστάσεως θεμελιώδης προϋπόθεσις δια τήν κατάρτισιν προγραμμάτων Γεωργικών Έφαρμογών, Δελτίον Γεωργικών Έφαρμογών, άρ. 4, 1960.
31.	» »	Διδασκαλία γεωργικού μαθήματος, Άγροτικός Ταχυδρόμος άρ. 4, 1960.
32.	» »	Όδηγός όργανώσεως εκπαιδευτικών γεωργικών έκθέσεων, έκδοσις τής 10ης Έπιθεωρήσεως Γεωργίας, Πειραιεύς, 1962.
33.	» »	Greek rural youth in action. FATIS REVIEW άρ 5, Paris, 1954.
34.	» »	Educational opportunities for Greek rural youth FUNDAMENTAL AND ADULT EDUCATION, UNESCO, άρ. 4, Paris, 1954.
35.	» »	Developping rural youth for leadership, FATIS REVIEW No 3, 1959.
36.	» »	Greek youths test the self help system, national 4-H NEWS, Chicago, U. S. A. άρ. 6, 1961.
37.	» »	Individual methods appropriate in Extension work with rural youth (Agricultural Extension Training Center, Thessaloniki 1954).
38.	» »	Development of an Extension Program for rural, youth, (Agricultural Extension Training Center, Thessaloniki, 1954),

FACTORS ASSOCIATED WITH THE
PARTICIPATION OF OUT OF SCHOOL RURAL YOUTH
IN THE AGRICULTURAL EXTENSION AND EDUCATION PROGRAM

BY
SPYROS CHR. SELIANITIS
Agricultural Extension and Education Supervisor.
10th Inspectorate

S U M M A R Y

Since the establishment of the Rural Youth Program in Greece (1946) the Farm Advisors are confronted with the following big problem; It is very difficult to obtain the voluntary participation of the rural youth in the activities of their educational clubs and out of school groups and thus the percentage of participants is very limited (22%) in spite of the hard efforts made by them.

This study was undertaken in order to investigate factors supposedly related to this participation, to subject these factors to statistical tests, to determine the existence of relationship and to get informations that could be used in working out the solution to the problem by making the participation easier and thus increasing the membership of the clubs and groups.

This work was conducted in the district of the 10th Inspectorate of Agriculture including the following Departments (Nomos); Dodecanese, Cyclades, Lesvos, Samos, and Chios Assistance was received by the faculty of the Agricultural School of the University of Thessaloniki, Department of Rural Economics.

A random sample of 308 boys, of whom 103 participants and 205 nonparticipants, eligible to participate in the program, was taken. They were interviewed and asked to answer a questionnaire

The results of this study as far as it concerns the factors associated or not with the participation of the boys in the program, are as follows;

The boys **characteristics** on one hand and the **real factors** on the other were investigated.

The boys **characteristics** which were found associated with the participation are;

- a. The age.
- b. The family farm income.
- c. The father's occupation.

The characteristics not associated are.

- a. The educational level of the farm boy.
- b. The educational level of the boy's father. and
- c. The number of the working members of the family and

d. The size of family farm.

The following **factors** were also investigated.

1. The following previous performances influence the farm boys towards the participation
 - a. The application of the program in the rural community.
 - b. The cooperation of the farm agent with the farm boys in the school garden, while in the elementary school
2. Boys are supposed to participate more if,
 - a. They belong to farm families being members of the local cooperatives.
 - b. Their fathers are progressive, and
 - c. The opinion of their family is in favor of the youth program.
3. The purpose of the agricultural education is a strong factor influencing the farm boys towards participation alone (62,13%) or in combination with the recreation (30,09%) and the completion of their limited elementary school education (6,79%). A percentage of 0,99%, an illiterate boy, participated to receive the elementary education.
4. Factors—individuals contributing to the participation were found the following, according to the degree of significance.
 - a. The participating boy (34,12%).
 - b. The Agricultural Extension Agent (27,64%).
 - c. The parents (25,29%).
 - d. The elementary school teacher (5,89%).
 - e. The participant brother (4,12%).
 - f. The president of the community (2,35%).
 - g. The secretary of the local farmers' cooperative (0,59%).
5. The learning by doing teaching methods impress and attract the farm boys toward participation more than the class room teaching (evening classes). The evaluation of those methods done by the boys themselves are as follows.
 - a. The individual project (45,39%).
 - b. The group activity (16,31%).
 - c. The travelling school (16,31%).
 - d. The group project (8,51%).
 - e. The skill school (7,81%).
 - f. The evening class (5,67%).
 - g. The orientation towards the farming occupation is contributing to the participation

The proper utilisation of the results of this research study will help the Agricultural Extension Advisors to solve the problem of participation and thus to increase the rural club or group membership and improve the Rural Youth Program of our country.